

İÇİNDƏKİLƏR

☒ Universitet xəbərləri	3
☒ Təhsil	16
☒ NDU xəbərləri	21
☒ “Psixologiyaya düzgün yanaşılsa, bu elm insanlara olduqca gözəl xidmət edər”. (<i>Mədinə Karahan</i>)	22
☒ Директор школы “Дунья” Меруфа Мадатли о том, как построить правильную школу с инициативными учениками. (<i>Натали Александрова</i>)	24
☒ Mədəniyyət	27
☒ <i>İsaxan İsaxanlı</i> . Hüquq fakültəsinin hüquqları necə pozuldu?	30
☒ <i>Nizami Nikbin</i> . Şərq musiqisinin incisi	36
☒ <i>Nigar Cəfərli</i> . Roman Naydins: mən azərbaycanlı köklərimlə fəxr edirəm	39
☒ Dünya	40
☒ Вугар Сеидов: “физически я нахожусь в Европе, душой - в Азербайджане”. (<i>Ругия Аурафли</i>)	42
☒ İslam dünyada	46
☒ <i>Keyt Şopen</i> . Bir günün tarixçəsi	48
☒ <i>Arif Mustafayev</i> . A. Bakıxanov Azərbaycanın etnik tarixinin ilk tədqiqatçısı kimi	52
☒ <i>Altuntaj Mammadova</i> . The Issue of National Values in Ahmad Jafaroghlu’s “75 Aserbajdschanische Lieder “Bayaty” in Der Mundart Von Gandscha Nebst Einer Sprachlichen Erklärung”	56
☒ <i>Gözəl Ağayeva</i> . Azərbaycan abidələr və tarixi yerlər diyarıdır	60
☒ Təbabət	62
☒ Mozaika	65
☒ İdman	68
☒ “Dünya” məktəbi	75

1995-ci ilin
yanvarından çıxır

Təsisçi:
Xəzər Universiteti

Baş redaktor:
Hamlet İsaxanlı

Baş redaktor müavini:
Əlirza Balayev

Redaksiya heyəti:
Camal Mustafayev
Cəmil Həsənlı
Nizami Cəfərov
Knyaz Aslan
Əfqan Abdullayev

Rəssam:
Mir Rafiq Əbdülrəhimov

Kompüter tərtibatçısı:
Nigar Aydamirova

Foto:
Media Mərkəzi

Ünvan:
Bakı, Məhsəti küç.11,
("Neftçilər" metrosunun yanı)
Tel.: (+99412) 323 93 13
(+99412) 421 10 93 (209)
GSM: (+99450)321 31 69
Faks: (+99412) 493 93 79
E-mail: xazarxabar@khazar.org
Şəhadətnamə: 376
İndeks: 67178
Tiraj: 3000

UNİVERSİTET XƏBƏRLƏRİ

HACƏTTƏPƏ UNİVERSİTETİ REKTORLUĞUNUN TÜRK MUSİQİSİ XOR KOLLEKTİVİNİN XƏZƏR UNİVERSİTETİNDƏ KONSERTLƏRİ

(Əvvəli səh. 3- də)

HACETTEPE
ÜNİVERSİTESİ

Konsertdən əvvəl iki universitet arasında əməkdaşlıq müqaviləsi imzalandı. Müqaviləni Xəzər Universitetinin təsisçisi, Direktorlar və Qəyyımlar Şurasının sədri professor Hamlet İsxanlı və Hacəttəpə Universitetinin prorektoru professor Cem Sarac imzaladılar.

Sonra dirijor Cemalettin Kalenderin rəhbərliyi ilə Türk musiqisi xor kollektivinin böyük konserti oldu. Konsertdə Azərbaycan musiqisi də səsləndi. Kollektivin çıxışı iştirakçılar tərəfindən alqışlarla qarşılandı.

Sonda H. İsxanlı dəvəti qəbul edib Bakıya gəldiklərinə və universitetdə verdikləri iki konsertə (aprelin 24-də kollektiv universitetin Mərmər salonunda müəllim və tələbələr qarşısında konsert proqramı ilə çıxış etmişdi) görə Hacəttəpə Universitetinin rəhbərliyi və xor kollektivinə, C. Sarac dəvətə və qonaqpərvərliyə görə Xəzər Universitetinin rəhbərliyi və əməkdaşlarına təşəkkürlərini bildirdilər və qarşılıqlı olaraq təşəkkür plaketləri və hədiyyələr təqdim etdilər.

Hacəttəpə Universitetinin rektoru, professor Murat Tuncer üçün və Türk musiqisi xor kollektivinin rəhbəri və diriyoru Cemalettin Kalenderə, kollektivin solisti professor Hursel Pekel Bayramgilə, professor Hamlet İsxanlıya, Xəzər Universiteti Direktorlar və Qəyyımlar Şurası sədrinin müşaviri Nailəxanım İsayevaya, universitetin İctimai əlaqələr və media üzrə direktoru Əlövsət Əmirbəyliyə təşəkkür plaketləri təqdim olundu. Axşam qonaqların şərəfinə ziyafət verildi.

Qeyd edək ki, aprelin 24-də universitetin Mərmər salonunda keçən konsertdən sonra Türk musiqisi xor kollektivinin hər bir üzvünə xatirə hədiyyəsi verilmişdi.

Qonaqlar, həmçinin, onlar üçün təşkil edilmiş mədəni proqram çərçivəsində Opera və balet teatrında "Aida" tamaşasına baxmış, Qobustanda olmuşlar.

AVRASIYA HASİLAT SƏNAYESİ BİLİK MƏRKƏZİNİN NAILİYYƏTİ

Avrasiya Hasilat Sənayesi Bilik Mərkəzinin (AHSBM) direktoru İncilab Əhmədovun "blog post"u (məqaləsi) Revenue Watch Institutunun veb saytında dərc edilmişdir.

Məqaləni ingilis dilində bu linkdə oxuya bilərsiniz:

<http://www.revenuewatch.org/news/blog/transparency-eurasia-answering-frequently-asked-questions>

AHSBM-ə yeni uğurlar arzulayırıq.

It has been publishing
since January 1995

Founder:
Khazar University

Editor-in-chief:
Hamlet İsxanlı

Associate-editor:
Alirza Balayev

Editorial member:
Jamal Mustafayev
Jamil Hasanli
Nizami Jafarov
Knyaz Aslan
Afqan Abdullayev

Design by:
Mir Rafiq Abdulrahimov

Computer graphics:
Nigar Aydemirova

Photo:
Media Centre

Address:
11 Mahsati str., Baku
(near the "Neftçilər" metro)
Tel.: (+99412) 323 93 13
(+99412) 421 10 93 (209)
GSM: (+99450)321 31 69
Fax: (+99412) 493 93 79
E-mail: xazarxabar@khazar.org
Certificate: 376
Index: 67178
Copies: 3000

UNİVERSİTET XƏBƏRLƏRİ

MÜƏLLİMİMİZİN YENİ KİTABI

Xəzər Universitetinin müəllimi, tarix üzrə fəlsəfə doktoru Nəsiman Yaqublunun Məhəmməd Əmin Rəsulzadə haqqında yeni kitabı nəşr olunmuşdur. Kitab Azərbaycan və ingilis dillərindədir. Beləliklə, M.Ə.Rəsulzadənin həyat və fəaliyyətinin əsas məqamları haqqında ingilis dilli oxucular da məlumat əldə etmək imkanı qazanmışlar. Kitabda foto və arxiv sənədləri də verilmişdir.

Kitab Azərbaycanda Vətəndaş Cəmiyyətinin İnkişafına Yardım Assosiasiyası tərəfindən "Mütərcim" Nəşriyyat-Poliqrafiya Mərkəzində çap olunmuşdur.

“HASİLAT SƏNAYESİ ÖLKƏLƏRİNDƏ GƏLİRLƏRİN İDARƏ OLUNMASI VƏ İQTİSADİ DİVERSİFİKASIYA”

(Əvvəli səh. 6-da)

Təlimdə gəlirlərin idarə olunması, təbii ehtiyatlarla zəngin ölkələr üçün makroiqtisadi şərait, suveren rifah fondları, gəlirlərin idarə olunması, fiskal qaydalar, dövlət neft-qaz şirkətləri, iqtisadiyyatın və ixracın diversifikasiyası və dayanıqlı inkişafa nail olmaq yolları haqqında təqdimatlar dinlənilib. İştirakçılar təqdim olunmuş bütün mövzular ətrafında interaktiv müzakirələr aparıb, qruplarda konkret tapşırıqları yerinə yetiriblər.

Təlimin ikinci günü iştirakçılar tərəfindən hazırlanan Rusiya və Qazaxıstanda suveren rifah fondları üzrə təqdimatlar dinlənilib.

Ümumiyyətlə, təlim iştirakçılar tərəfindən böyük diqqət və maraqla qarşılanıb.

“Təlimdə iştirakım mənə müsahibələrdə düzgün suallar qoymağa yardım edəcək” sözləri ilə iqtisadi məsələlər üzrə araşdırıcı jurnalist Nərgiz Nanakeyeva

(Qırğızıstan) tədbirin əhəmiyyətini vurğulayıb.

Təlimin iqtisadi araşdırmalar üçün vacibliyini büdcə məsələləri üzrə ekspertlər Yerlan Abil (Qazaxıstan) və Kurmanbek Turdalıyev (Qırğızıstan) qeyd ediblər. Vətəndaş cəmiyyətinin təmsilçiləri isə öz ölkələrində belə təlimlərin təşkil olunmasının vacibliyindən danışdılar.

Üç günlük təlim Gəlirlərə Nəzarət İnstitutunun (Revenue Watch Institute, ABŞ) eksperti Tomas Lassurd və Azərbaycanın tanınmış ekspertləri tərəfindən aparılıb.

Təlimin sonuncu günü iştirakçılara xüsusi sertifikatlar və Xəzər Universitetinin hədiyyələri təqdim olub. Eyni zamanda, Bakı şəhəri ilə tanışlıq məqsədilə qonaqlar üçün xüsusi tur təşkil olunub.

TEMPUS LAYİHƏSİNİN SEMİNARINDA

European Commission
TEMPUS

Aprelin 9-10-da Xəzər Universitetinin iki nümayəndəsi – Keyfiyyətin təminatı mərkəzinin rəhbəri Lyudmila Sotova və İnformasiya sistemi üzrə proqramçı və menecer Rəşad Xalıqov Almanyanın Hamburq Universitetində keçirilən "Ömür boyu öyrənmə təsisatları kimi universitetlərin xüsusi rolunun artırılması" adlı Tempus layihəsinin seminarında iştirak etmişlər.

Seminar bu sahəyə dair ən yaxşı iş təcrübələri haqqında fikir mübadiləsi aparmaq məqsədilə təşkil olunmuşdu. Tədbir təqdimatlar şəklində keçirilmiş, komanda fəaliyyətləri və müzakirələrlə sona çatmışdır.

ƏMƏKDAŞIMIZ BEYNƏLXALQ KONFRANSDA

Aprelin 10-da Bakıda Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının (AMEA) İnsan Hüquqları və Konfliktologiya İnstitutunun, Azərbaycan Respublikasının Dövlət Miqrasiya Xidməti və Beynəlxalq Miqrasiya Təşkilatının birgə əməkdaşlığı çərçivəsində “Azərbaycan Respublikasında miqrasiya siyasəti və insan hüquqları” mövzusunda Beynəlxalq konfrans keçirilmişdir. Konfransda siyasət, iqtisadi

diyyat, sosial və humanitar elmlər üzrə mütəxəssislər və elmi tədqiqatçılar, dövlət və qeyri-hökumət təşkilatlarının məsul şəxsləri iştirak etmişlər. Xəzər Universiteti tədbirdə Miqrasiya araşdırmaları mərkəzinin direktoru Leyla Niyazova ilə təmsil olunmuşdur.

Tədbirdə müxtəlif mövzularda məruzələr dinlənilmiş, müzakirələr aparılmışdır.

UNİVERSİTET XƏBƏRLƏRİ

DƏYİRMİ MASA: "KİTABXANALARIN ELEKTRON RESURLARI VƏ MÜƏLLİF HÜQUQLARI PROBLEMLƏRİ"

Aprelin 30-da Xəzər Universitetinin Kitabxana-İnformasiya Mərkəzində (KİM) "Kitabxanaların elektron resursları və müəllif hüquqları problemləri" mövzusunda dəyirmi masa keçirildi. Tədbirdə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin İşlər İdarəsi, ADA Universiteti, BDU və Bakı Ali Neft Məktəbi kitabxanalarının, BDU-nun Kitabxanaçılıq və informasiya fakültəsi və Bakı Amerika Mərkəzinin əməkdaşları, Xəzər Universitetinin təsisçisi, Direktorlar və Qəyyumlar Şurasının sədri professor Hamlet İsxanlı və prorektor M. Nuriyev iştirak edirdilər.

Tədbiri KİM direktoru Gülşən Mehdiyeva açaraq, tədbirin əhəmiyyətindən və problemlərdən danışdı. Qeyd etdi ki, tədbir iki əlamətdar günə - Ümumdünya Kitab və Müəlliflik Hüququ Gününə (ÜKMHG) və Beynəlxalq Əqli Mülkiyyət Gününə (BƏMG) həsr olunur və onlar haqqında iştirakçılara məlumat verdi.

Bildirdi ki, ÜKMHG YUNESCO-nun 1995-ci il noyabrın 15-də Parisdə keçirilən 25-ci sessiyasında

elan edilmişdir. Bu barədə qəbul edilmiş qərarla mədəni ənənələrin inkişafı və dərk edilməsi, həmçinin biliklərin yayılması və qorunması üçün kitabların və marifləndirilmənin ən böyük və ən etibarlı üsul olması vurğulanır, müəlliflərin cəmiyyətdəki xüsusi rolu qeyd olunur və bununla müəlliflik hüququ institutunun dəstəklənməsi göstərilir. Azərbaycan Respublikasında 23 Aprel - ÜKMHG 1997-ci ildən qeyd olunur.

Digət əlamətdar gün aprelin 26-da qeyd olunan BƏMG-dir. Bu barədə qərar Ümumdünya Əqli Mülkiyyət Təşkilatı (ÜƏMT) tərəfindən 2000-ci ildə qəbul edilmişdir. 26 aprel tarixinin seçilməsi təsadüfi deyil. Həmin tarixdə Ümumdünya Əqli Mülkiyyət Təşkilatının təsis edilməsi haqqında 1970-ci il Konvensiyası qüvvəyə minmişdir. Bu günü elan etməklə ÜƏMT milli hökumətləri bütün dünyada əqli mülkiyyət hüquqlarının qorunmasına, yaradıcılığın və yenilikçiliyin həvəsləndirilməsinə, əqli yaradıcılıq nəticələrindən qeyri-qanuni istifadənin qarşısının alınmasına xüsusi diqqət yetirməyə çağırır. BƏMG 2014-cü ildə "Dünya kinematografının kultu" devisi altında keçirilir. Azərbaycan Respublikasında 26 Aprel - BƏMG 2001-ci ildən qeyd olunur.

G. Mehdiyeva qeyd etdi ki, müasir dövrdə kitabxanalar öz fəaliyyətlərində elektron kitabxana və resursların yaradılması və onlardan istifadə olunması pro-

sesində müəllif hüquqları problemləri ilə qarşılaşırlar. Qloballaşan dünyamızda kitabxanaların fəaliyyətində açıq istifadə və müəlliflik hüquqlarının qorunması problemləri ən qabarıq şəkildə özünü biruzə verir.

Kitabxanalar xidmətlərini və təklif edilən resurslarını açıq istifadəyə qoyan zaman müəlliflər tərəfindən təzyiqlərə məruz qalırlar. Keçirilən dəyirmi masa bu aktual problemin həlli yollarına yönəldilmişdir. Müəlliflik Hüquqları Agentliyinin (MHA) nümayəndəsi bu məsələləri izah etmək üçün dəyirmi masaya dəvət olunmuşdur.

MHA beynəlxalq əlaqələr və informasiya təminatı şöbəsinin müdiri Natiq İsayev əvvəlcə Agentliyin iştirak etdiyi və qoşulduğu beynəlxalq konvensiyalar haqqında ətraflı məlumat verdi. Kitabxana işçiləri üçün müəlliflik hüquqları ilə bağlı məsələlərə aydınlıq gətirərək, onların hüquq və öhdəliklərini izah etdi. Çıxışının sonunda çoxsaylı sualları dolğun və ətraflı cavablandırdı.

Bakı Ali Neft Məktəbinin kitabxana müdiri T. Zaytseva öz çıxışını elektron arxiv və müəllif hüquqları məsələlərinə həsr etdi.

G. Mehdiyeva böyük marağa səbəb olan "Creative commons və ya müəllif hüquqlarını müdafiə edən alternativ layihə" adlı təqdimatla çıxış edərək, müəlliflik hüququ sahəsində fəaliyyət göstərən bu nüfuzlu qeyri-kommersiya təşkilatının fəaliyyəti barədə məlumat verdi və MHA-ya təklif olundu ki, Azərbaycan bu təşkilatın üzvü olsun; belə olan halda onun xidmətlərindən həm müəlliflər, həm də istifadəçilər yararlanabilir.

Tədbirin sonunda iştirakçılar öz məmnunluqlarını bildirərək qeyd etdilər ki, müəllif hüquqları sahəsində yeni biliklər qazandırlar.

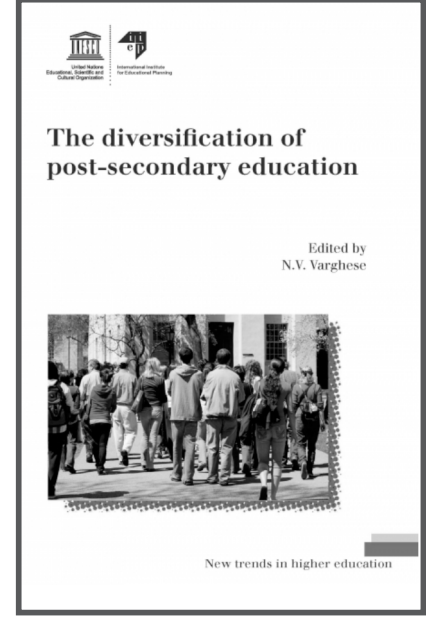
*Gülşən Mehdiyeva,
Xəzər Universitetinin
Kitabxana - İnformasiya Mərkəzinin
direktoru*

UNİVERSİTET XƏBƏRLƏRİ

PROFESSOR HAMLET İSAXANLININ YAZISI “THE DIVERSIFICATION OF POST - SECONDARY EDUCATION” MONOQRAFİYASINDA

Xəzər Universitetinin təsisçisi, Direktorlar və Qəyyumlar Şurasının sədri professor Hamlet İsxanlı 2010-cu ildə UNESCO-nun sifarişi ilə ali təhsilin problemləri ilə əlaqədar tədqiqat aparmış və geniş yazı hazırlamışdır. Həmin yazının qısaltılmış versiyası UNESCO-nun nəşr etdiyi monoqrafiyada öz əksini tapmışdır. “The diversification of post-secondary education” (“Ali təhsilin diversifikasiyası”) adlı monoqrafiya beş müəllif (o cümlədən H.İsxanlı) tərəfindən yazılmışdır. Araşdırmalar Azərbaycandan əlavə daha dörd ölkədə - Çili, Koreya Respublikası, Malayziya və Nigeriyada aparılmışdır.

Monoqrafiya N.V. Varghese tərəfindən redaktə olunub.

BEYNƏLXALQ SİMPOZİUMUN TƏŞKİLAT KOMİTƏSİNİN İCLASI

Aprelin 15-də Xəzər Universitetinin təsisçisi, Direktorlar və Qəyyumlar Şurasının sədri professor Hamlet İsxanlının sədrliyi ilə bu il mayın 26-28-də Türkiyənin Erciyəs Universiteti ilə birlikdə keçirilən planlaşdırılan “XXI əsrin pəncərəsindən mədəniyyət və kimlik” mövzusunda Beynəlxalq simpoziyumun Təşkilat Komitəsinin (TK) iclası keçirildi. İclasda Xəzər Universitetindən TK üzvləri – dosent Vurğun Əyyub, dosent Elza Səmədova, Əlövsət Əmir-

bəyli, İsxan İsxanlı, Lyudmila Sotova, Raziyə İsayeva, Zülfiyyə Sadiqova və Nağı Bayramlı iştirak etdilər.

Təşkilat komitəsinin sədri Vurğun Əyyub görülməmiş işlər barədə məlumat verdikdən sonra görüləcək işlər haqqında fikirlərini bildirdi. Qeyd olunan məsələlər barədə geniş müzakirələrdən sonra müvafiq qərarlar qəbul edildi və qarşıdakı işlərin icrası ilə bağlı konkret tapşırıqlar verildi.

UNİX PROQRAMLAŞDIRMA KURSUNA START VERİLDİ

Aprelin 19-da “İlk Addımlar” layihəsinin rəhbəri Rəşad Əliyev və Xəzər Universitetinin təşkilatçılığı ilə Unix proqramlaşdırma kursuna start verildi.

Təlimçi Əhməd Sadıxov ilk dərstdə fayllarla iş, ilkin proqramlaşdırma bilikləri barədə təlim keçdi. Növbəti təlimdə proseslər, siqnalalar, proqram kanal-

ları və şəbəkə proqramlaşdırma mövzuları əhatə olunacaq.

Kursda Xəzər Universiteti, Milli Aviasiya Akademiyası, Qafqaz Universiteti, ATU, ADPU, OYU, ADNA, AMİU, BDU və digər universitetlərin tələbələri iştirak edirlər.

Kurs 6 dərstdən ibarət olacaq və pulsuz keçirilir. Kursu keçirməkdən məqsəd Azərbaycanda Sistem Proqramlaşdırma sahəsində ilkin anlayışları olan gəncləri bir yerə toplamaq və bu sahədəki biliklərini təkmilləşdirməkdir. Kursu uğurla bitirənlərə sertifikatlar veriləcək.

DOKTORANTURAYA QƏBULDA YENİ QAYDALAR TƏTBİQ EDİLƏCƏK

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının (AMEA) elmi müəssisə və təşkilatlarında doktoranturaya qəbulun formatı tamamilə dəyişdiriləcək

Trend-in məlumatına görə, bunu mayın 2-də Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının prezidenti Akif Əlizadə jurnalistlərə bildirib.

Onun sözlərinə görə, bu ilin sonundan doktorantura ilə bağlı bir sıra islahatlar aparılması planlaşdırılır: "Doktoranturaya qəbulun formatını tamamilə dəyişmək niyyətindəyik. Bunun necə dəyişiləcəyini indi deyə bilmərəm. Çünki bunun üçün müzakirələr, təhlillər, fikir mübadiləsi aparılmalıdır".

A.Əlizadə qeyd edib ki, islahatlar həm qəbul imtahanının məzmununun dəyişdirilməsi, həm də qəbul planının azaldılması ilə bağlı olacaq.

Akademiya prezidenti bildirib ki, gələcək il bütün istiqamətlər üzrə doktoranturaya qəbul planı azaldılacaq. Bunda məqsəd kadr hazırlığı işinin keyfiyyətini yüksəltməkdir.

2013-cü il üzrə doktoranturaya qəbulun nəticələrini orta qiymətləndirən A.Əlizadə hesab edir ki, həm magistratura, həm də doktoranturada oxuyan oğlanlara həqiqi hərbi xidmətdən möhlət hüququnun verilməsi yaxşı olar: "Çünki

elmimiz çətinliklərlə üzləşir. Onlar hərbi xidmətə getdikdə elm və təhsili bir qədər unudurlar. Fasilənin yaranması onlara həm psixoloji, həm mənəvi cəhətdən təsir göstərir".

ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNƏ QƏBUL PLANI ARTIRILMIŞDIR

Azərbaycanda fəaliyyət göstərən ali təhsil müəssisələrinə növbəti tədris ili üçün qəbul planı ötən ilə nisbətən 12,9 faiz artırılmışdır

Mayın 1-də Təhsil Nazirliyində 2014-2015-ci tədris ili üçün ali təhsil müəssisələrinin bakalavriat və magistratura səviyyəsinə və orta ixtisas təhsili müəssisələrinə tələbə qəbulu planındakı yeniliklərə həsr olunmuş mətbuat konfransı keçirilmişdir.

AzərTAc xəbər verir ki, konfransda Təhsil Nazirliyi informasiya şöbəsi müdirinin müavini və şöbənin qeyri-hökumət təşkilatları və kütləvi informasiya vasitələri ilə iş sektorunun müdiri Cəsarət Valehov bildirmişdir ki, ali təhsilin bakalavriat və magistratura səviyyəsinə 2014-2015-ci tədris ili üzrə tələbə qəbulu planında bir sıra mühüm yeniliklər tətbiq edilmişdir.

Qeyd olunmuşdur ki, dövlət sifarişi ilə (yəni, tələbələr üçün ödənişsiz) bakalavriat və magistratura səviyyəsinə qəbul planı ölkənin sosial-iqtisadi inkişafı ilə bağlı ayrı-ayrı ixtisasların prioritetliyi nəzərə alınmaqla tərtib edilmişdir. Qəbul planında "Azərbaycan Respublikasında təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası"na müvafiq olaraq, ali təhsil müəssisələrinin maddi-texniki və tədris laboratoriya bazalarının mövcud vəziyyəti, elmi-pedaqoji potensialı, Tələbə Qəbulu üzrə Dövlət Komissiyası və İqtisadiyyat və Sənaye Nazirliyi tərəfindən müəyyən olunmuş prioritet ixtisaslar nəzərə alınmışdır.

Ötən tədris ili üçün ali təhsil müəssisələrinə qəbul planına nisbətən Azərbaycanda fəaliyyət göstərən ali təhsil müəssisələrinə cari tədris ili üçün qəbul planı 12,9 faiz çoxaldılmışdır. Qiyabi təhsil üzrə tələbə qəbulu planı 2 dəfədən çox azaldılaraq, həmin yerlərin hesabına əyani təhsil üzrə tələbə qəbulu planı artırılmışdır.

Özəl ali təhsil müəssisələrinə qiyabi təhsil üzrə qəbul dayandırılmış, Azərbaycan İctimai-Siyasi Universitetinə və Azərbaycan Müəllimlər İnstitutunun 4 filialına pedaqoji ixtisaslar üzrə qəbul planı verilməmişdir. Pedaqoji ixtisaslar üzrə qəbul planı yalnız Qafqaz, Xəzər və Bakı Qızlar universitetlərinə verilmişdir.

Təhsil, texniki və texnoloji, eləcə də kənd təsərrüfatı ixtisaslarına dövlət sifarişi yerləri artırılmışdır. Kənd təsərrüfatı ixtisasları qrupuna daxil olan ixtisaslara (torpaqşünaslıq və aqrokimya, aqronomluq, zootexniklik, baytarlıq, aqromühəndislik, balıqçılıq və balıqçılıq təsərrüfatı işi, su bioehtiyatları və akvobitkilər) qəbul yalnız dövlət sifarişi əsasında aparılacaqdır.

Ali təhsil müəssisələrində magistratura səviyyəsi üzrə qiyabi təhsil forması nəzərdə tutulmamışdır. Bakalavr buraxılışı olmayan ixtisasların magistratura səviyyəsinə plan yerləri ayrılmamışdır.

DƏRS İLİNİN UZADILMASININ SƏBƏBLƏRİ

Təhsil naziri Mikayıl Cabbarov dərslərin uzadılmasının səbəblərinə aydınlıq gətirib

Lent.az-ın məlumatına görə, nazir jurnalistlərə açıqlamasında deyib ki, dərslərin uzadılmasının iki əsas səbəbi var: “Müqayisəli təhlil onu göstərir ki, müasir təhsil sistemləri ilə müqayisədə Azərbaycan şagirdləri təxminən 8 həftə az tədris keçirlər. Akademik il ərzində 8 həftə çox uzun müddətdir. Təbii olaraq biz bu mərhələdə 8 həftəlik dərslərin uzadılmasını nəzərdə tuturuq. Amma aydındır ki, dərslərin bu qədər qısa olması nəticə etibarilə şagird nailiyyətlərinə və təhsilin keyfiyyətinə mənfi təsir edir. İkinci səbəb bundan ibarətdir ki, tədris ili qısa olduğu zaman bir günə və ya bir akademik həftəyə şagirdlərin yüklənməsi nöqtəy-nəzərindən daha çox yük düşür. Bizim tədris yükünün optimallaşdırılması üçün qəbul edəcəyimiz qərar bu istiqamətdə müsbət təsir göstərəcəkdir”.

Təhsil naziri həmçinin orta məktəblərdə ilahiyyat dərslərinin ayrıca fənn kimi keçirilməsinə də münasibət bildirib. Onun sözlərinə görə, bu məsələ gündəmdə deyil və ümumiyyətlə baxılmır.

ALİ MƏKTƏBLƏRƏ KEÇİD BALLARI AÇIQLANDI

Tələbə Qəbulu üzrə Dövlət Komissiyası (TQDK) ali məktəblərə keçid ballarını açıqlayıb

TQDK-nın mətbuat xidmətindən verilən məlumatlara görə, 2014-2015-ci il tələbə qəbulu müsabiqəsində III qrup üzrə ümumi balı 300-dən az olmayan abituriyentlər iştirak edə bilirlər. Məlumatda bildirilib ki, I, II, IV qruplar üzrə isə tələbə olmaq istəyən abituriyentlər 250-dən aşağı bal toplamamalıdır.

Bundan başqa, bütün qruplar üzrə abituriyentlə-

rin hər biri fənn üzrə ayrılıqda topladığı nisbi balı 10-dan az olmamalıdır.

TQDK-dan verilən məlumatda o da qeyd olunub ki, ümumi balı 350 və daha çox olan abituriyentlərin ixtisas seçiminə buraxılmaları üçün onların fənlər üzrə cavablarına nisbi bal məhdudluğu təbiiq olunur.

MAGİSTRATURAYA QƏBUL PLANI AZALDILMIŞDIR

Azərbaycanda magistraturanın plan yerləri ötən illə müqayisədə 5% azalıb: bu il magistraturaya qəbul planı 6565 yerdədir

Bunu Tələbə Qəbulu üzrə Dövlət Komissiyasının (TQDK) sədri Məleykə Abbaszadə mayın 1-də keçirdiyi mətbuat konfransında deyib.

O bildirib ki, magistraturaya qəbul planının azalmasında narahatedici heç nə yoxdur. TQDK sədrinin sözlərinə görə, keçən il magistraturaya qəbul planı 6964 idisə, ora cəmi 5500 nəfər qəbul olunmuşdu: “Həmin plan yerinə yetirilməyib və yerlərin bir qismi boş qalıb Bu il isə magistratura səviyyəsi üzrə 38 universitet üçün 6565 plan yeri ayrılıb.

Əsas yenilik odur ki, növbəti tədris ili üçün magistratura səviyyəsində qiyabi təhsil forması üzrə plan yerləri ayrılmayıb. Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti və Azərbaycan Dillər Universitetində plan yerlərinin sayı azalıb. Bəzi universitetlərdə isə plan

yerlərinin sayında cüzi artım (3%) qeydə alınıb.

UNİVERSİTET XƏBƏRLƏRİ

1NEWS.AZ XƏBƏR PORTALINDA "DÜNYA" MƏKTƏBİNİN DİREKTORUNUN MÜSAHİBƏSİ DƏRC OLUNUB

1news.az xəbər portalında aprelin 18-də Xəzər Universitetinin nəzdində olan "Dünya" məktəbinin direktoru Mərufə Mədətlinin müsahibəsi dərc olunub. Rus dilində olan müsahibədə direktor "Dünya" məktəbində tədris prosesi, məktəbin beynəlxalq statusu və digər məktəblərdən fərqli cəhətlərindən söz açmışdır.

Müsahibəni bu linkdə oxuya bilərsiniz:

<http://www.1news.az/society/20140418124220950.html>

(Müsahibə jurnalın 24-cü səhifəsində dərc olunur).

"İNFORMASIYA MƏDƏNİYYƏTİ" MÖVZUSUNDA İLK TƏLİM

Aprelin 22-də Xəzər Universitetinin Kitabxana İnformasiya Mərkəzində tələbələr üçün "İnformasiya mədəniyyəti" mövzusunda ilk təlim keçirildi. Təlim Kitabxana İnformasiya Mərkəzinin əməkdaşları tərəfindən keçirilmiş və elektron kataloq, online verilənlər bazası və bu resurslardan istifadə qaydalarına həsr olunmuşdu.

Təlimin birinci hissəsində tələbələr e-kataloq və verilənlər bazaları ilə tanış oldular, ikinci hissəsində artıq əldə etdikləri məlumatdan istifadə edərək, tapşırıqları yerinə yetirdilər. Sonra tələbələr təlimin təşkilini qiymətləndirərək, bunun çox faydalı olduğunu, tapşırıqlar və diplom işlərini yazarkən öyrəndikləri biliklərdən istifadə edəcəklərini qeyd etdilər.

"İNTERNETDƏ QAZANC" MÖVZUSUNDA SEMİNAR

Aprelin 25-də Xəzər İnternet İnstitutunun direktoru Rəşad Əliyev Xəzər Universitetində "İnternetdə qazanc" mövzusunda seminar keçirmişdir.

Seminarla R. Əliyev İKT sahəsinin faydasından, layihələrlə pul qazanmaq, referal proqramlar, reklam və Forex sistemlərindən qazanc əldə etmək barədə danışmış, şəxsi təcrübəsini iştirakçılarla bölüşmüşdür.

Seminarın sonunda iştirakçıları maraqlandıran suallar cavablandırılmışdır.

XƏZƏR UNİVERSİTETİNDƏ YENİ QURUM YARADILMASI İLƏ ƏLAQƏDAR TƏYİNATLAR

Xəzər Universitetinin təsisçisi, Direktorlar və Qəy-yumlar Şurasının sədri professor Hamlet İsaخانlının 1 may 2014-cü il tarixli əmri ilə universitetin idarə olunmasının keyfiyyətinin artırılmasını, sənədləşmə prosesinin təkmilləşdirilməsini, hesabatların və fəaliyyət planlarının etibarlılığının artırılmasını, universitetin fəaliyyətinə dair müxtəlif növ məlumatların mərkəzləşdirilmiş və sistemli şəkildə toplanılmasını, təhlilini və ümumiləşdirilməsini təmin etmək məqsədilə İnstitusional Araşdırmalar Mərkəzi yaradılmışdır. H. İsaخانlının həmin tarixli digər əmrləri ilə texnika elmləri üzrə fəlsə-

fə doktoru, dosent Əhmədov Rafiq Mürsəl oğlu İnstitusional Araşdırmalar Mərkəzinin direktoru vəzifəsinə təyin edilərək, İdarəetmə və tələbə işləri üzrə prorektor vəzifəsindən azad olunmuş, İdarəetmə və tələbə işləri üzrə prorektor müavini, pedaqoji elmlər üzrə fəlsəfə doktoru İsaخان Abdulla oğlu İsaخانli İdarəetmə və tələbə işləri üzrə prorektor vəzifəsinə təyin edilmişdir.

Həmkarlarımızı yeni vəzifələri münasibətilə təbrik edir, onlara uğurlar arzulayırıq.

UNİVERSİTET XƏBƏRLƏRİ

ƏMƏKDAŞLARIMIZ "TƏLƏBƏ DƏSTƏK VƏ İNKİŞAF XİDMƏTLƏRİ" LAYİHƏSİNİN İDARƏETMƏ GÖRÜŞÜNDƏ

Xəzər Universiteti İnkişaf mərkəzinin direktoru Raziyyə İsayeva və Karyera mərkəzinin koordinatoru Ülviyyə Hüseynova aprelin 29-dan - mayın 2-dək İsrailin Negev şəhərindəki Ben Gurion Universitetində Tempus proqramı çərçivəsində keçirilən "Tələbə dəstək və inkişaf xidmətləri" layihəsinin 3-cü idarəetmə görüşündə iştirak etmişlər. Görüş Ben Gurion Universiteti və Sapir Kolleci tərəfindən təşkil olunmuşdu.

Ben Gurion Universiteti ilə geniş tanışlıqla başlayan görüşdə L'Aquila Universitetinin nümayəndəsi Marko Kalabrese layihənin hazırkı vəziyyəti haq-

qında məlumat verdi, Fausta Louis layihə xərclərinin həcmi barədə danışdı. Sonra universitetlər layihə ilə bağlı öz fəaliyyətləri, yerli seminarlar və avadanlıq satınalmaları haqqında hesabatlarını təqdim etdilər. Görüşün sonuncu günü layihənin gələcək fəaliyyəti ilə bağlı əsas qərarlar müzakirə olundu və qəbul edildi.

Tədbirdə R. İsayeva Qafqaz Universitetində keçirilən yerli seminarın nəticələri və Xəzər Universiteti tərəfindən tamamlanan layihənin fəaliyyəti barədə iki təqdimatla çıxış etdi.

ENERJİ BAZARINA AİD SEMİNAR

Statoyl-Azərbaycan şirkəti ilə Xəzər Universitetinin Neft Mühəndisliyi departamenti arasında əldə olunan razılığa əsasən Statoil-Azərbaycan şirkətinin aparıcı mütəxəssislərinin Xəzər Universitetinin Neft və qaz mühəndisliyi ixtisası üzrə təhsil alan tələbələrə üçün neft və qaz yataqlarının axtarışı, kəşfiyyatı və işlənməsi sahələrində yeni texnologiyaların tətbiqi ilə əlaqədar mühazirə və seminarlar seriyasının təşkili proqramına uyğun olaraq, mayın 3-də universitetin Neftçilər kampusunda Statoyl-Azərbaycan şirkətinin aparıcı mütəxəssisi Emin Xəlilov "Dünya enerji bazarına baxış, neft və qaz sənayesinin maliyyə rejim və aspektləri" mövzusunda seminar keçirmişdir.

Tədbirdə Neft mühəndisliyi departamentinin müdiri dosent Qəşəm Zeynalov və departamentin müəllimi, fəlsəfə doktoru Araz Əsədov iştirak etmişlər.

XƏZƏR UNİVERSİTETİ İLƏ LEİDEN UNİVERSİTETİ ARASINDA ƏMƏKDAŞLIQ

Xəzər Universiteti ilə Leiden Universiteti arasında Anlaşma memorandumu və Tələbə mübadiləsi haqqında müqavilə imzalanıb. Memorandum birgə tədris və elmi fəaliyyətin təşkili, ekspertiza mübadiləsi, tədqiqatçı və müəllim heyətinin mübadiləsi üçün imkan yaradır.

Tələbə mübadiləsi haqqında müqavilə iki universitet arasında tələbə göndərməyə və qəbul etməyə imkan verir. Müqavilə 2014-2015-ci tədris ilinin əvvəlindən qüvvəyə minəcək və Xəzər Universiteti-

nin Humanitar və sosial elmlər fakültəsinə, Leiden Universitetinin Humanitar fakültəsinə, eyni zamanda Sosial və davranış elmləri fakültəsinə aid olan Psixologiya departamentinə şamil olunacaq.

Sənədlər Xəzər Universitetinin təsisçisi, Direktorlar və Qəyyumlar Şurasının sədri Professor Hamlet İsxanlı və Leiden Universitetinin rektoru Professor Karel Stolker tərəfindən imzalanıb.

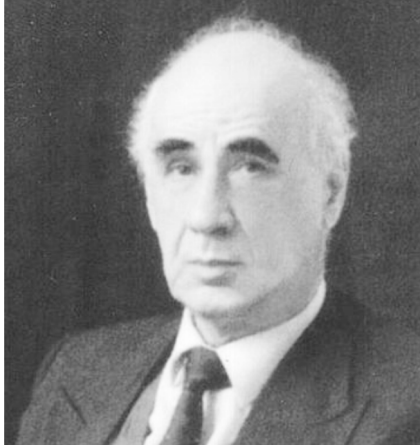
KİTABXANA - İNFORMASIYA MƏRKƏZİNDƏ "ÇİN GÜŞƏSİ" YARADILACAQ

Mayın 5-də Xəzər Universitetinin Kitabxana-İnformasiya Mərkəzi ilə Çin Respublikasının Hanban təşkilatı arasında ikitərəfli müqavilə imzalanmışdır. Bu müqaviləyə əsasən Kitabxana-İnformasiya Mərkəzində "Çin güşəsi" yaradılacaq və burada

Çin dilinin tədrisinə aid və digər Çin kitabları nümayiş etdiriləcək. "Çin güşəsi"ndə, həmçinin, Çinin bayramları və əlamətdar günləri qeyd olunacaq. Çin kitabları dörd dildə - Çin, ingilis, türk və rus dillərində təqdim ediləcək.

AMEA MÜKAFATLARININ İLK LAUREATLARI

Xəbər verdiyimiz kimi ("Xəzər Xəbər", № 326, fevral 2014), AMEA Azərbaycanın görkəmli alimlərinin adına mükafatlar təsis etmişdi – ilk laureatları təqdim edirik

Aprəlin 18-də Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının (AMEA) illik ümumi yığıncağında elmin müxtəlif sahələrindəki xidmətlərinə görə fərqlənən alimlərə Azərbaycanın görkəmli şəxsiyyətlərinin adlarını daşıyan mükafatlar – diplom və beş min manat həcmində pul mükafatı təqdim olunmuşdur.

Akademik Çingiz Qacar fizika elmi sahəsində fundamental tədqiqatlarına və nailiyyətlərinə görə Nəsirəddin Tusi adına mükafata layiq görülmüşdür. Kənd təsərrüfatı sahəsində fundamental tədqiqatlarına və nailiyyətlərinə görə akademik Cəlal Əliyev və AMEA-nın müxbir üzvü İradə Hüseynova Həsən bəy Zərdabi adına mükafatla təltif olunmuşlar. Akademik Ömər Eldarov Azərbaycan mədəniyyətinin və monumental heykəltəraşlıq sənətinin inkişafındakı xidmətlərinə görə akademik Üzeyir Hacıbəyli adına, akademik Böyükkişi Ağayev səhiyyənin və tibb elminin fundamental, tətbiqi sahələrinin inkişafındakı çoxillik xidmətlərinə və nailiyyətlərinə görə akademik Mirəsədulla Mirqasımov adına, akademik Məhərrəm Məmmədyarov xüsusi texnika üçün vacib olan sintetik yağların yaradılması və kimya sahəsində əldə etdiyi nailiyyətlərə görə akademik Yusif Məmmədəliyev adına, geologiya-mineralogoya elmləri doktoru Fərid Dadaşov isə geologiya sahəsində fundamental tədqiqatlarına və nailiyyətlərinə görə akademik Musa Əliyev adına mükafata layiq görülmüşlər.

Alimlərimizi təbrik edir, onlara yeni yaradıcılıq uğurları arzulayırıq.

MİRZƏ CƏLİL DÜHASININ İŞİĞINDA

Naxçıvanda Cəlil Məmmədquluzadə adına Ədəbiyyat Muzeyində NDU ilə birlikdə Mirzə Cəlil lektoriyası keçirilmişdir.

"Molla Nəsrəddin" jurnalının nəşrinin 108-ci ildönümünə həsr olunmuş lektoriyada universitetin Azərbaycan dili və ədəbiyyatı ixtisası üzrə təhsil alan tələbələr iştirak etmişlər.

Lektoriyani giriş özü ilə açan Ədəbiyyat Muzeyinin direktoru Aləməzər İbrahimova "Molla Nəsrəddin" jurnalını Azərbaycan ədəbiyyatı və mətbuatı tarixinin şərəfli səhifəsi kimi dəyərləndirərək, bu nəşrin Azərbaycan ictimai-siyasi fikir tarixində, milli şüurun və siyasi təfəkkürün formalaşmasında, milli ədəbiyyatın inkişafındakı rolundan danışmışdır. Tarix-filologiya fakültəsinin dekanı, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent İman Cəfərov "Molla Nəsrəddin" in nəşri tarixi barədə məruzə edərək, Şərqdə ilk satirik mətbu orqan olan bu jurnalın əsas yaradıcı heyəti, qayəsi, janr və mövzu rəngarəngliyi, əsas tənqid hədəfləri, molla nəsrəddinçi ədəbi məktəb yaratmaqla mətbuat və ədəbiyyat tariximizdə əvəzolunmaz yer tutması ilə bağlı ətraflı məlumat vermişdir.

Qeyd olunmuşdur ki, AMEA-nın vitse-prezidenti, Milli Məclisin deputatı, akademik İsa Həbibbəylinin başçılığı ilə mirzəcəlilşünaslıq istiqamətində elmi tədqiqatlar aparılır, görkəmli dramaturq, nəşir-publisist Cəlil Məmmədquluzadə və molla nəsrəddinçilərin həyat və fəaliyyəti, ədəbi irsi, jurnalın nəşri tarixi ilə əlaqədar yeni elmi faktlar və arxiv materialları, əlyazmalar elmi-ədəbi ictimaiyyətə təqdim edilir. Ustad Mirzə Cəlil və onun molla nəsrəddinçi məsləkdaşlarının azərbaycançılıq məfkurəsi, milli istiqlal və bəşəri duyğular uğrunda mübarizələri həmişəyaşardır, gələcək nəsillər üçün örnəkdir. Lektoriyada tələbələrin sualları cavablandırılmış, "Molla Nəsrəddin-108" sərgisinə baxış olmuşdur.

Tələbələr "Molla Nəsrəddin" jurnalı və onun yaradıcıları ilə bağlı eksponatlarla tanış olmuşlar.

ERMƏNİ TERRORİZMİ FAKTLARIN DİLİ İLƏ

NDU-nun Elmi kitabxanasında universitetin müəllimi, tarix üzrə fəlsəfə doktoru Şamxal Məmmədovun "Erməni terrorizmi və ikili standartlar siyasəti" kitabının təqdimat mərasimi keçirildi. Çoxsaylı tarixi mənbələrə və əsaslı faktlara söykənən, "Elm və təhsil" nəşriyyatında işıq üzü görən yeni tədqiqat əsərinin elmi məsləhətçiləri AMEA-nın həqiqi üzvləri İsa Həbibbəyli və İsmayıl Hacıyev, tarix elmləri doktoru, professor Musa Qasımlıdır.

Tədbiri giriş sözü ilə universitetin rektoru, professor Saleh Məhərrəmov açaraq, yeni nəşrin əhəmiyyətindən danışdı. Naxçıvan MR Ali Məclisinin deputatı, universitetin Hüquq fənləri kafedrasının müəllimi, tarix üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Elman Cəfərli məruzəsində qeyd etdi ki, kitabda beynəlxalq terror şəbəkəsinin əsasını təşkil edən erməni terrorizminin tarixi və əsas mahiyyəti, törətdiyi faciələrdən bəhs olunur. Əsərdə Azərbaycan

və türk-müsəlman dünyasına qarşı çevrilən erməni terrorizminin bütün bəşəriyyət üçün əsl təhlükə olması, beynəlxalq səviyyədə çox zaman ona ikili standartlarla yanaşılması, havadarlıq edilməsi, ermənilərin Azərbaycana qarşı əsassız ərazi iddiaları, "Böyük Ermənistan" xülyaları barədə tutarlı dəlillər və elmi-siyasi şərhlər verilmişdir.

Digər çıxışlarda qeyd olundu ki, monoqrafiyada erməni terrorunun başlıca siyasi hədəfləri, Qərb dövlətlərinin və beynəlxalq qurumların, Rusiyanın erməni terroruna münasibətdə ikili standartlar siyasəti yürütməsi və bu siyasətin Azərbaycan üçün mövcud nəticələri ilə bağlı araşdırmalar öz əksini tapmışdır.

Sonda müəllif Şamxal Məmmədov kitabın araya-ərsəyə gəlməsindən, mövzu ilə bəli əldə etdiyi yeni elmi faktlardan söz açdı, tədbirin təşkilində əməyi olan universitet rəhbərliyinə və kitabxana kollektivinə minnətdarlığını bildirdi.

Mehriban SULTAN,
NDU Mətbuat şöbəsinin müdiri

**“PSIXOLOGİYAYA DÜZGÜN YANAŞILARSA,
BU ELM İNSANLARA OLDUQCA GÖZƏL XİDMƏT EDƏR”**

Xəzər Universiteti "Dünya" məktəbinin psixoloqu, psixologiya üzrə fəlsəfə doktoru, Azərbaycan Praktik Psixoloqlar Assosiasiyasının təsisçisi və prezidenti, Dünya Pozitiv Psixoterapiya Assosiasiyasının, Beynəlxalq Ailə Akademiyasının, Rusiya Təhsil Psixoloqları Federasiyasının üzvü, Psixoloji məsləhət və psixososial reabilitasiya üzrə mütəxəssis Elmira Mirzəyeva ilə müsahibə

Elmira Mirzəyeva əmək fəaliyyətində çətin şəraitlərdə yaşayan insanlara psixoloji yardım, valideyn himayəsindən məhrum olmuş uşaqlarla psixososial reabilitasiya işi, istedadlı uşaqlarla iş, ailədə şəxsiyyətlərarası münasibətlər, valideyn-övləd münasibətləri kimi məsələlərə daha çox üstünlük verir.

1993-cü ildən bugünədək Azərbaycan Respublikasının bir çox rayonlarının məktəblərində psixoloji xidmətin təşkilinə bilavasitə dəstək verir. Bakı SOS Uşaq kəndində psixoloji xidməti təşkil etmiş və orada ilk psixoloq kimi fəaliyyət göstərmişdir. 1993-cü ildən UNİCEF-lə əməkdaşlıq edir.

Bakı şəhəri Baş Təhsil İdarəsinin keçirdiyi “İlin ən yaxşı fənn müəllimi” müsabiqəsinin 1996-1997, 1997-1998-ci tədris illərində qalibidir. 2004-cü ildə Bakı şəhəri Baş Təhsil İdarəsinin keçirdiyi “İlin ən yaxşı psixoloji mühazirəsi” müsabiqəsinin qalibi olmuşdur. 2005-ci ildə Azərbaycan Respublikası

Təhsil Nazirliyi tərəfindən “Qabaqcıl təhsil işçisi” döş nişanı ilə təltif edilmişdir.

Azərbaycan Respublikasının Qadınlar və Müəllimlər qurultaylarının nümayəndəsi kimi psixoloji mövzularda çıxışları olmuşdur. UNESCO-nun Türkiyədə “Erkən uşaqlıq dövründə qayğı və inkişaf” mövzusunda keçirilmiş elmi-praktik konfransda ölkəmizi təmsil etmişdir. Rusiya Təhsil Psixoloqlarının I, II, III qurultaylarında iştirak etmişdir.

“Psixologiya aləminə ilk addım” proqramının, təlim vəsaitinin, 30-a yaxın elmi məqalənin və tezislərin müəllifidir.

2011-ci ildə əməkdə qazandığı uğurlara görə Azərbaycan Respublikasının Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət komitəsi tərəfindən “Lider qadın” mükafatına və diplomuna layiq görülmüşdür.

2013-cü il noyabrın 29-da Sankt-Peterburqun Beynəlxalq Fundamental Təhsil Universitetində dissertasiya müdafiə edərək, psixologiya üzrə fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsi almışdır.

50-dən artıq beynəlxalq konfranslarda və təlim kurslarında iştirak etmişdir.

AzTV, Xəzər TV, Space TV, İctimai TV kanallarının verilişlərində psixoloji mövzularda çıxış edir.

Hazırda “Ailədə qadına və uşağa qarşı zorakılıq” mövzusunda sosial-psixoloji tədqiqat işi aparır. Ailəlidir, 5 övladı, 8 nəvəsi var.

-Elmira xanım, müdafiə üçün niyə Sankt Peterburqu seçdiniz?

-Rusiyanın Sankt - Peterburq şəhərində müdafiə etmək, alimlik dərəcəsi alaraq elm adamlarının sırasına qoşulmaq həyatda ən böyük arzularımdan olub. Bu sahədə çalışdığım ilk gündən Sankt-Peterburq psixologiya məktəbinin olduqca güclü və mühüm elmi araşdırmalara, ənənələrə əsaslandığının, dünya psi-

xologiya elminə necə böyük töhfələr verdiyinin şahidiyəm. Bunu iştirak etdiyim bir çox beynəlxalq konqreslərdə dünyanın məşhur psixoloqlarının çıxışlarında, onlarla söhbətlərim zamanı dəfələrlə eşitmişəm. Allaha şükürlər olsun ki, müqəddəs arzularımdan birinə çatdım.

-Müdafiyyə qədər olan yolda psixoloji cəhətdən dəf ediləsi ən çətin məqam hansı oldu?

Vaxt çatışmazlığı. Xatırlayıram, hələ 90-cı illərdə şəxsiyyətinə böyük hörmət etdiyim sevimli müəllimim, görkəmli Azərbaycan psixoloqu Əbdül Əlizadə hər görüşümüzdə mənə deyirdi ki, Elmira, qızım, sən beş dənə doktorluq dissertasiyası yazmaq potensialın və əlində materialların var. Niyə müdafiə etmirsən? Mən də cavab verirdim ki, ölkəmizdə bir milyon məcburi köçkünümüz var, torpaqlarımızın 20 faizi düşmən tapdağı altındadır. Xocalı kimi faciəmiz var. Ölkəmizdə minlərlə insanların psixoloji dəstəyə ehtiyacı olduğu zamanda mən vaxtımı kağız üzərində işləməyə necə həsr edə bilərəm?

-Öz sahənizdə islahatlar etməli olsaydınız nədən başlardınız?

-Bu sual məni həmişə düşündürüb. Kaş bu iş ölkəmizdə həqiqətən də həyata keçiriləydi. Yəqin ki, mən ilk növbədə Azərbaycanda psixoloji xidmət işini tənzimləyən bir mexanizm və hüquqi normativ sənədlər paketinin hazırlanmasından başlayardım. Azərbaycan məktəblərində fəaliyyət göstərən və heç bir psixoloji təhsili olmayan insanları bu vəzifədən kənar edərdim. Televiziyada verilişlərə çıxaraq özünü psixoloq adlandıran, qeyri-kompotent şəxsləri efirə buraxmazdım.

-Azərbaycanda psixoloq olmaq sizin üçün hansı çətinliklər törədir?

- İlk olaraq psixologiya sahəsində Azərbaycanda peşəkar kadrların çatışmazlığı və əksinə, qeyri-peşəkarların əksəriyyət təşkil etməsi bu sahədə normal fəaliyyət göstərməyə təsir edən mənfi cəhətlərdən başlıcasıdır. İnsanlardan xahiş edərdim ki, psixoloqa müraciət etməzdən öncə həmin mütəxəssisin əsas təhsili, əldə etdiyi sertifikatları, bitirdiyi kurslar və işinin nəticəsi ilə yaxından tanış olduqdan sonra öz şəxsi problemləri ilə bağlı sirlərini, duyğu və düşüncələrini ona etibar etsinlər. Əfsuslar olsun ki, bu gün bəzən ruhi xəstələr, psixologiyadan xəbərsiz şəxslər ofislər açıb insanlara xeyir vermək, kömək etmək əvəzinə maddi və mənəvi ziyan vururlar.

Əbdül Əlizadə bizə hər zaman "heç vaxt "mən psixoloqam" deməyin, bununla siz çox çətin bir işi çiyinlərinizə götürürsünüz, ağır məsuliyyətdir" deyirdi. Həqiqətən də, psixologiyaya düzgün yanaşılsa, bu elm insanlara olduqca gözəl xidmət edər. Təəssüf ki, maddi maraq güdən psixoloqlar insanlara yalnız ziyan vururlar.

Xaricdə isə istənilən psixoloji xidmət sahəsində (psixoloji məsləhət, psixoloji terapiya) fəaliyyət göstərmək üçün psixoloq diplomu ilə yanaşı, müvafiq sertifikatlar tələb olunur. Lakin Azərbaycanda bu iş heç bir qurum tərəfindən tənzimlənmir.

-Rəhbərlik etdiyiniz Azərbaycan Praktik Psixoloqlar Assosiasiyası son illərdə hansı layihələri həyata keçirir?

-Son zamanlar ölkəmizdə həyata keçirdiyimiz layihələrdən biri "Heydər Əliyev fondu"nun "Şəkərli diabetli uşaqlara ən yüksək qayğı layihəsi" və Beynəlxalq Qırmızı Xaş Komitəsinin "İtkin düşmüş şəxslərin ailələrinin müşayiəti layihəsi"dir. Bu layihə artıq dörd ildir ki, reallaşdırılır. Layihənin məqsədi iyirmi bir il əzizini itirmiş və bugünədək yolunu gözləyən 4600 nəfərin elan olunmamış Qarabağ müharibəsində itkin düşən soydaşlarımızın ailələrinə psixososial dəstək verməkdir. Bu layihənin özəlliyi ondan ibarətdir ki, iyirmi bir il min bir əzabla gecə-gündüz övladının, həyat yoldaşının, ata-anasının, bacı-qardaşının yolunu gözləyən insanlarla işləyən, onların dərdinə şərik olan, psixoloji dəstək verən işçilərin özləri də itkin düşmüş şəxslərin həyat yoldaşlarıdır. Onlarla bu xüsusda müvafiq təlimlər keçirilmiş və indi də həmin sahədə müvəffəqiyyətlə işləyirlər.

-Xəzər Universiteti və "Dünya" məktəbinin həyatınızda yeri...

-Xoşbəxt o insandır ki, öz zəhmətinin gözəl nəticələrini görür və bu da hər kəsə nəsib olmur. İstər "Dünya" məktəbində, istər Xəzər Universitetində, istərsə də respublikamızın müxtəlif rayonlarında müəllimlik peşəsinin gözəlliklərini və incəliklərini öyrətdiyim məzunlarımızı görəndə qəlbim fərəh hissi ilə dolur. Çox sağ olsunlar ki, onlar "Xəzər"nin obyektivliyini, ciddi tələbkarlığını və nəfəsini özləri ilə ölkəmizin ən ucqar kəndlərinə belə aparıblar.

"Dünya" məktəbi kimi bir təhsil ocağının psixoloq olmaq isə olduqca məsuliyyətli və çətin bir işdir. Çünki burada eyni zamanda həm uşaqlarla, rəhbərliklə, müəllim-şagird kontingenti ilə işləməli olursan. Bilirsiniz, bu haqda çox danışa bilərəm, ürəyim sözlə doludur, Allah özü "Xəzər"imizi, "Dünya"ımızı qorusun!

*Mədinə Karahan,
"Dünya" məktəbinin müəllimi*

ДИРЕКТОР ШКОЛЫ «ДУНЬЯ» МЕРУФА МАДАТЛИ О ТОМ, КАК ПОСТРОИТЬ ПРАВИЛЬНУЮ ШКОЛУ С ИНИЦИАТИВНЫМИ УЧЕНИКАМИ

Недавно был дан старт масштабным реформам, но все за такой короткий срок не исправишь и, понятное дело, ситуация пока, мягко говоря, далека от идеальной.

Правда, на новое руководство Министерства образования возлагают огромные надежды как родители нынешних школьников, так и те, кто станет ими в перспективе. Тем отраднее и приятнее узнавать об учебных заведениях Азербайджана, которые по праву можно назвать примером для подражания. И все потому, что есть среди нас люди, которые еще 20 лет назад начали задумываться не над тем, «Кто виноват?» а искать поиск ответа на другой вопрос: «Что делать?» И делали. Они, пройдя через множество трудностей, смогли осуществить ту самую

«реформу образования» в одной, отдельно взятой школе, созданной с нуля, и практически на одном энтузиазме, окрепшей благодаря вере в собственные силы и доверию родителей первых учеников. Школе, которая отметила 15-летний юбилей почетным званием «Школа года», полученным от самого Президента страны. Высшей награды, как нам кажется, не существует, тем более что она – более чем оправдана и подкреплена любовью тех, кто сегодня называет себя «Семьей школы «Дунья».

*Предлагаем читателям интервью **Inews.az** с директором школы «Дунья» Меруфой Мадатли.*

- Меруфа ханум, для начала расскажите немного об истории школы.

- Наша школа была создана еще в 1998 году при университете «Хазар» по инициативе его основателя Гамлета Исаханлы. Причем, воплотить в жизнь идею о создании учебного комплекса «от детского сада до университета» Гамлет муаллиму удалось лишь спустя долгие семь лет после начала деятельности его первого «чада» - самого университета «Хазар».

Вначале было сложно.

Было сформировано только несколько первых классов, и мы очень благодарны людям, поверившим в нас и отдавшим своих детей учиться именно нам. Благодаря этому доверию школа и стала расти и развиваться. Если изначально школа «Дунья» была исключительно азербайджанской, то со временем мы открыли и русский сектор, а с недавнего времени и английский. Это при том, что у нас в любом случае английский язык с первых дней существования был вторым обязательным к изучению языком.

Школа дважды переезжала: вначале из основного здания университета «Хазар» во второе здание, на улице Б. Сафароглу, потом – в здание, где мы обитаем вот уже 10 лет, на Тбилисском проспекте. Но уже со следующего учебного года наша школа осуществит мечту ее основателя и переедет в новый школьный комплекс, отвечающий всем современным стандартам. Там, наряду с учебным корпусом, будут также другие постройки: спортзал, столовая, библиотека и т.д. Естественно, что возрастет и коли-

чество учащихся в нашей школе, которых уже на сегодняшний день больше 400 человек. Конечно, без самоотверженной работы Наили Исаевой, второго соучредителя Школы «Дунья», без ее видения и заботы невозможно было бы достичь всего этого.

- Школа «Дунья» - частная структура. Какие у вас взаимоотношения с Министерством образования?

- Отношения с Минобразования у нас прекрасные, школа «Дунья» официально аккредитована в министерстве, и наша школьная программа разрабатывается на основе уже утвержденной МО. Другое дело, что мы ее дорабатываем и дополняем, учитывая специфику нашего учебного заведения. На сегодняшний день у нас, как я уже сказала, три сектора: русский, азербайджанский и английский, и мы осуществляем деятельность сразу по четырем направлениям: дошкольное, где обучаются совсем маленькие детки от 3 до 5 лет; начальное (1-5-е классы), основное и неоконченное среднее (6-9-е классы), полное среднее (10-11-е классы).

Кроме того, в январе 2009 года школа «Дунья» получила международный статус IB и стала членом организации IBO (International Baccalaureate Organization). А с 2010-11 учебного года в нашей школе приступили к осуществлению программы Диплом IB, обучение по которой идет исключительно на английском языке. Учащиеся, завершившие данную программу, получают как международный диплом выпускника IB, так и аттестат о среднем обра-

зовании Азербайджанской Республики. Диплом IB, который действительно во всем мире предоставляет возможность продолжить обучение в высших учебных заведениях за рубежом.

Я ничего не могу сказать относительно реформ во всей системе МО, потому что отдельно взятая школа и вся система образования – это, на мой взгляд, несравнимые «величины». Я бы сказала иначе, что появление школ, подобных нашей, и есть приятное следствие проводимых Министерством образования реформ. Сегодня большинство государственных школ отремонтировано благодаря усилиям Фонда Гейдара Алиева и МО, а проблема материально-технического оснащения была одной из самых актуальных до недавнего времени. Сегодня министерство решает одновременно множество проблем, но это, как вы сами понимаете, процесс долгий и сложный. И я верю, что придет время, когда Азербайджан станет примером для многих стран именно по качеству образования.

- Ваша школа – частная, это означает, что за обучение в ней надо заплатить определенную сумму. Хотелось бы знать, в чем, кроме вышеперечисленных, плюсы обучения именно в вашей школе?

- Практика существования частных и государственных школ существует во всем мире, а плата за обучение – это не столько наше непереносимое требование, сколько условие гармоничного функционирования нашей школы. Ведь мы, что называется, на «самоокупаемости»: мы сами покупаем все необходимое техническое оборудование, учебники, книги для библиотек, учебные пособия и прочее; мы обеспечиваем достойную зарплату педагогам и воспитателям, а также обслуживающему персоналу школы. Словом, это необходимость. Но качество обучения в нашей школе, сам подход к процессу обучения каждого ученика вполне компенсируют все затраты. Кроме того, у нас разные ценовые пакеты, а отличники учебы получают скидки и даже освобождаются от оплаты.

Не хочу показаться банальной, но для нас каждый ученик – это действительно член одной большой семьи «Дунья». Мы же «ведем» детишек практически с младенчества – они приходят сюда в трехлетнем возрасте, а покидают наши стены уже сформировавшимися личностями. Да, у нас было всего четыре полноценных выпуска на сегодняшний день, но и это – прекрасный результат для 15 лет работы.

Начну с того, что сам прием в школу каждого ребенка осуществляется в три этапа: он проходит через беседу с психологом, врачом и, наконец, с педагогом. Решение о приеме принимается на основании их вердиктов.

- То есть, есть вероятность, что ребенка не примут?

- Редко, но случается и такое. И даже в случае отрицательного ответа, он не является окончатель-

ным. Мы даем родителям советы, что и как нужно сделать, чтобы в будущем ребенок все же мог поступить в нашу школу.

- А какие могут быть основания для отказа?

- В основном, это касается воспитания и психологического состояния ребенка. Если малыш не способен слушать, слышать, работать в коллективе, если он не привык общаться с ровесниками и так далее, если у него сложные психологические проблемы или же проблемы с речью, - тогда мы можем дать отрицательный ответ.

Ведь в нашей школе ребенок проводит большое количество времени: дети приходят на занятия к 8.30 утра и уходят в 16.30. Весь этот отрезок времени дети находятся в коллективе ровесников и под неусыпным вниманием педагогов. Конечно, с перерывом на обед, но тем не менее. Кстати, школа сама привозит и отвозит детей в школу и домой на собственных школьных автобусах, так что от этого мы тоже освободили родителей.

Мы понимаем, что многие родители работают до 18.00. В этом случае, написав заявление, родитель обращается к администрации школы о продлении пребывания ребенка. Для таких детей мы даже создаем отдельные группы.

- А из другой школы можно перевести ребенка в вашу школу?

- Да, но только после проведения специального тестирования.

- Вы сказали, что ваша программа обучения отличается от той, что принята в обычных школах. Можете конкретизировать?

- Да. Начнем с того, что начиная с первого класса, детям преподают сразу несколько педагогов: это и классный руководитель, за которым закреплен какой-то особый предмет, и педагоги азербайджанского, русского, английского и дополнительных языков; учителя по рисованию, музыке, ритмике, шахматам и так далее. И это я еще не говорю о дополнительных (по желанию ребенка) факультативных занятиях по классической музыке, танцам, хору или тем же шахматам. При этом в каждом классе максимальное количество учащихся составляет 18-20 человек. Кроме того, в более старших

классах мы ввели в программу такой предмет, как «Этика», а также дополнительные иностранные языки.

У нас совершенно иной метод преподавания и обучения, самих взаимоотношений между педагогом и учеником. Для нас ученик – это не просто «слушатель», он – активный участник учебного процесса. Дети с первого класса привыкают к тому, что отвечать по каждому предмету они должны каждый день, при этом оценивают их знания только еженедельно, но по каждому предмету. А в конце каждого месяца составляет подробный мониторинг знаний каждого ученика по всем предметам, с заметками и пожеланиями всех учителей и с возможностью родителей ознакомиться и высказать свое мнение. Важно понять, что такая система оценивания не является «репрессионной», она дает самому учащемуся возможность проанализировать собственные достижения или недочеты, подтянуться по нужным дисциплинам, сделать правильные выводы.

Кроме того, каждый ученик дважды в год, согласно школьной программе, обязан подготовить собственную мини научную работу – «презентацию», причем, тематика для изучения самая разная и зависит от выбора ученика.

- Я правильно понимаю, что учащимся вашей школы нет необходимости в старших классах дополнительно нанимать репетиторов?

- Совершенно правильно. Отмечу, что начиная с 10 класса, в самой школьной программе уже заложено «разделение» по выбранным учениками группам. Есть предметы, обязательные для всеобщего обучения, а есть те, которые необходимы лишь тем, кто выбрал в качестве высшего образования определенный набор предметов. Скажем, одному необходимо углубленное изучение физики и химии, а другому – географии. Плюс этой системы еще и в том, что, в отличие от репетиторов, мы проводим анализ результатов этого обучения, проводя, как я уже отмечала, оценивание учеников по всем предметам.

- А что вы скажете по поводу педагогов? Их работу как-то оценивает, если да, то кто и как? И, кроме того, существует ли столь же строгий отбор персонала?

- Конечно. Прежде чем поступить на работу в нашу школу, каждый из потенциальных желающих

проходит обязательное тестирование. А в течение года педагоги, кроме прохождения обязательных тренингов и курсов повышения квалификации, проходят через обязательное оценивание их работы руководством школы. Как вы понимаете, любые «взятки» или «подарки» учителям у нас категорически запрещены.

- В чем заключается Ваша роль как директора школы?

- Я убеждена, что директор школы должен быть, прежде всего, хорошим учителем, а значит, искренне любить детей. Без этого вообще в школе делать нечего, ведь дети бывают разные, и «трудные» в том числе. Во-вторых, директор должен быть прекрасным менеджером и психологом.

- Что бы Вы посоветовали нынешним и будущим родителям учеников?

- Вы знаете, меня несколько удручает тот факт, что в нашем обществе еще живы стереотипы, которые вроде звучат красиво, но, по сути, тормозят как развитие каждого отдельного ребенка, так и, как следствие, общества в целом. Я о стереотипе «обязательного высшего образования». Каждого ребенка буквально «впихивают» в любой, пусть даже самый захудалый вуз, лишь бы у него на руках был заветный диплом. При этом те, кому удалось поступить на бакалавриат, непременно хотят окончить магистратуру, а затем – докторантуру. Хочется спросить: «Зачем?». Зачем нужны псевдо-специалисты с «липовыми» дипломами?

И, самое главное, зачем ломать жизнь ребенку, не пытаясь даже услышать о том, кем он сам хочет стать в будущем? Ведь любой, кто хочет и действительно обладает какими-то способностями, обязательно поступит в вуз, благо, сегодня это уже возможно. Не лучше ли прислушаться к тому, чего хочет ваш ребенок? Возможно, он не будет гениальным математиком или врачом, но зато станет успешным художником или просто, получив среднее образование, достойно устроит свою жизнь.

Необходимо, я думаю, ломать стереотип, согласного которому «достойные люди» - это те, у кого есть диплом, и строить как можно больше средне-специальных учебных заведений. Ведь сфера обслуживания – одна из важнейших сфер нашей с вами жизни, и ее надо развивать, в том числе, давая возможность учиться там нашим детям.

- Мы желаем вашей школе успехов, а также удачи в новом учебном комплексе. Спасибо за беседу.

- Мы будем рады видеть всех желающих в нашем новом комплексе!

Inews.az

Текст: Натали Александрова

Фото: Лала Гулиева

18.04.2014

“BİRLİYİN ULDUZLARI” MÜKAFATININ TƏQDİMAT MƏRASİMİ

Laureatlar arasında MDB-nin 8 ölkəsindən tanınmış alimlər, rəssamlar, artistlər və ictimai xadimlər; o cümlədən Azərbaycanın Xalq rəssamı Ömər Eldarov, Ukrayna Milli Elmlər Akademiyasının prezidenti Boris Paton, A.P.Çexov adına Moskva Bədaye Teatrının bədii rəhbəri Oleq Tabakov və başqaları vardır

Aprelin 17-də Rusiya Dövlət Akademik Böyük Teatrının Bethoven salonunda MDB-nin humanitar sahədə əsas mükafatının - “Birliyin ulduzları” (“Zvyozdı Sodrujestva”) mükafatının təntənəli təqdimmə mərasimi keçirilmişdir.

“Birliyin ulduzları” Dövlətlərarası mükafatı MDB ölkələri Humanitar Əməkdaşlıq Şurası və MDB Dövlətlərarası Humanitar Əməkdaşlıq Fondu tərəfindən Qazaxıstanın paytaxtı Astana şəhərində 21 may 2009-cu il tarixində təsis edilib.

Mərasimdə çıxış edən MDB Dövlətlərarası Humanitar Əməkdaşlıq Fondunun idarə heyətinin sədri, Azərbaycanın Rusiyadakı fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Polad Bülbüloğlu MDB-nin müxtəlif ölkələrindən gəlmiş laureatları təbrik edib. Sonra laureatlara mükafat təqdim olunub.

Azərbaycanın Xalq rəssamı, Azərbaycan Elmlər Akademiyası və Rusiya Rəssamlıq Akademiyasının həqiqi üzvü, Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Akademiyasının rektoru, akademik Ömər Eldarov çıxışında bu mükafata layiq görüldüyünə görə çox şad olduğunu söyləyib: “Mənim üçün bu çox vacibdir, çünki mənim təhsilim, yaradıcılığım və həyatımın böyük bir hissəsi Sovet İttifaqı dövrünə təsadüf edib. Yaradıcılıq tellərinin pozulması, itməsi pis şeydir. Dövlətlərarası Humanitar Əməkdaşlıq Fondu isə bu mükafat vasitəsi ilə bizi birləşdirir, yaxınlaşdırır. Hesab edirəm ki, bu çox önəmli və dəyərlidir”.

Qeyd edək ki, 2012-ci ildə Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO və İSESCO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban Əliyeva humanitar sahədə fəaliyyətinə görə “Birliyin ulduzları” dövlətlərarası mükafatına layiq görülüb.

GƏNC SKRİPKAÇIMIZ “SUGRİZİMAİ-2014” XVI BEYNƏLXALQ MUSİQİ FESTİVALINDA

“Sugrizimai-2014” XVI Beynəlxalq musiqi festivalı çərçivəsində aprelin 15-də Vilnüs şəhərinin Taikosmosios incəsənət muzeyində keçirilən konsertdə ölkəmizi Azərbaycan Respublikası Prezidentinin təqaüdcüsü, P.İ.Çaykovski adına Moskva Dövlət Konservatoriyasının IV kurs tələbəsi, beynəlxalq müsabiqələr laureatı, skripkaçı Anar Seyidov təmsil etmişdir

Konsertdən əvvəl çıxış edən Azərbaycan Respublikasının Litvadakı səfiri Həsən Məmmədov mədəni əlaqələrin ölkələr arasında münasibətlərin inkişafına verdiyi töhfələrdən söhbət açmış, təşkil olunan tədbirin hər iki xalq arasında körpü rolunu oynadığını vurğulamış, festivalda gənc azərbaycanlı musiqiçinin iştirakından məmnunluğunu ifadə etmişdir.

Səfir Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin istedadlı gənclərə xüsusi diqqət və qayğı göstərdiyini və buna bariz nümunə kimi ölkəmizdə “Xüsusi istedad malik olan uşaqların (gənclərin) yaradıcılıq potensialının inkişafı üzrə Dövlət Proqramı”nın qəbul edildiyini bildirmişdir.

Sonra təqdim olunan konsert tamaşaçılar tərəfindən böyük maraqla izlənilmişdir. Konsertin sonunda Anar Seyidov Vilnüs şəhəri merinin fəxri diplomu ilə təltif olunmuşdur.

GÖRKƏMLİ DÖVLƏT XADİMİNİN BÜSTÜ QOYULUB

Sank-Peterburqda Əlimərdan bəy Topçubaşova həsr olunmuş sərgi və büstün açılışı olub

Aprəlin 17-də Sankt-Peterburqda MDB-nin iştirakçısı olan ölkələrin Parlamentlərarası Assambleyasının 40-cı yubiley plenar iclası işə başlamışdır. Ənənəvi bahar sessiyası çərçivəsində Tavrida sarayının Atriumunda görkəmli ictimai-siyasi xadim, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti Parlamentinin sədri Əlimərdan bəy Topçubaşovun büstünün, habelə onun həyat və yaradıcılığı barədə sərginin açılışı olmuşdur.

Əlimərdan bəy Topçubaşov 1906-1917-ci illərdə Çar Rusiyasının I çağırış Dövlət Dumasının deputatı və Dumada müsəlman fraksiyasının rəhbəri olmuşdur.

Azərbaycanın Sankt-Peterburqdakı baş konsulluğunun mətbuat xidmətindən AzərTAc-a verilən məlumata görə, MDB Parlamentlərarası Assambleya Şurasının baş katibinin müavini, MDB Parlamentlərarası Assambleya Şurasında Azərbaycan Milli Məclisinin nümayəndəsi Aydın Cəfərov iclas iştirakçılarını salamlayaraq, Azərbaycan Respublikası hökumətinə, ölkəmizin Sankt-Peterburqdakı baş konsulluğuna və Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyinə Ə.Topçubaşovun

büstünün hazırlanmasına verdikləri dəstəyə, habelə onun həyat və yaradıcılığına həsr olunmuş sərginin təşkil edilməsinə görə təşəkkürünü bildirmişdir.

RF Federasiya Şurasının sədr müavini İlyas Uməxanov Ə.Topçubaşovun Parlamentlərarası Assambleyaya hədiyyə edilmiş büstünə görə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevə Federasiya Şurasının sədri Valentina Matviyenko-nun adından təşəkkürünü bildirmişdir. Milli Məclisin regional məsələlər komitəsinin sədri, Azərbaycan parlament nümayəndə heyətinin rəhbəri Arif Rəhimzadə Əlimərdan bəy Topçubaşovun Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti parlamentinin sədri və Çar Rusiyası I çağırış Dövlət Dumasının müsəlman fraksiyasının rəhbəri vəzifəsində səmərəli fəaliyyəti barədə söhbət açmışdır. O, Azərbaycan dövlətçiliyinin təşəkkülünə Ə.Topçubaşovun qiymətli töhfələr verdiyini qeyd etmişdir.

Tədbirdə MDB ölkələri parlamentlərinin üzvləri və Rusiya KİV-lərinin çoxsaylı nümayəndələri iştirak etmişlər.

MOSKVADA “RUSSKAYA PREMİYA” BEYNƏLXALQ ƏDƏBİYYAT MÜKAFATININ TƏQDİMAT MƏRASİMİ OLMUŞDUR

Azərbaycandan olan Nicat Məmmədov “Russkiy Qulliver” nəşriyyatı tərəfindən çap olunmuş “Görüş yeri hər yerdə” adlı məcmuəsinə görə “Poeziya” nominasiyasında üçüncü mükafata layiq görülmüşdür

Bu mükafata xarici ölkələrdə rus dilində yazan yazıçıların əsərləri layiq görülür.

Aprəlin 22 - də keçirilmiş mərasimdə müsabiqənin müəllifi və rəhbəri Tatyana Voskovskaya “Russkaya premiya”nın rəsmi tərəfdaşı olan “B.N.Yeltsin - Prezident Mərkəzi” Fonduna minnətdarlığını bildirmiş, mükafatlar təqdim olunmuşdur. Rusiyanın xarici işlər naziri Sergey Lavrov mərasim iştirakçılarına təbrik məktubu göndərmişdir.

HÜSEYN CAVIDİN “PEYĞƏMBƏR” ƏSƏRİ FARS DİLİNDƏ

Aprelin 19-da İranın Qərbi Azərbaycan Vilayətinin mərkəzi Urmiya şəhərində görkəmli şair-dramaturq Hüseyn Cavidin “Peyğəmbər” əsərinin təqdimatı keçirilmişdir

Mərasimdə İranın ədəbi mühitinin görkəmli simaları, şair və yazıçılar, tədqiqatçı alimlər iştirak etmişlər.

İranda ədəbi-tənqidi yazıları ilə tanınan Əli Rəzmaray Hüseyn Cavidin ədəbi dilinin mükəmməlliyi, zəngin söz ehtiyatı, hissələrinin coşqunluğunu diqqətə çəkərək, “Peyğəmbər” dramını dünya ədəbiyyatında əvəzolunmaz bir əsər kimi səciyyələndirmişdir.

Şair Mamid Şami demişdir ki, əsərin Əkbər Əlyar Həmidin tərəfindən fars dilinə mükəmməl tərcümə olunması farsdilli oxucularda Hüseyn Cavid yaradıcılığının ucalığı barədə aydın təsəvvür yaratmağa imkan verir.

Çıxışlarda əminliklə qeyd olunmuşdur ki, yaxın dövrlərdə Hüseyn Cavidin əsərlərinin külliyyatı fars dilinə tərcümə ediləcək. Bu, H.Cavidin İranda daha geniş tanınacağı və bir çox tədqiqatçılara onun əsərlərini araşdırmaq imkanı verəcək.

Xatırladaq ki, 2013-cü ildə AzərTAC-ın İran nümayəndəliyinin himayədarlığı ilə bu ölkədə nəşr olunan “Peyğəmbər” dramı tədqiqatçı Əkbər Əlyar Həmidinin tərcüməsində Hüseyn Cavidin fars dilində çap olunan ilk əsəridir.

“İSLAM. ENSİKLOPEDİK LÜĞƏT”

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Akademik Z.M.Bünyadov adına Şərqsünaslıq İnstitutunun hazırladığı “İslam. Ensiklopedik lüğət”i çapdan çıxmışdır

Kitab Şərqsünaslıq İnstitutunun direktoru, Milli Məclisin deputatı, professor Gövhər Baxşəliyevanın elmi redaktorluğu ilə nəşr olunmuşdur.

Respublikamızda dini maarifçiliyin genişləndiyi, plüralizm və söz azadlığının bərqərar olduğu, İslam dininə marağın artdığı müasir dövrdə bu kitabda dinimiz haqqında yer alan doğru və düzgün məlumatlar oxucular üçün dəyərli mənbədir. Ensiklopedik lüğət, “İslam. Ensiklopediçeskiy slovar” (Moskva, “Nauka”, QRVL, 1991) kitabının tərcüməsi əsasında, yerli materiallar əlavə edilməklə hazırlanmışdır.

NİZAMİNİN AFORİZMLƏRİ BEŞ DİLDƏ

Moldovanın sabiq Prezidenti dahi Azərbaycan şairi Nizami Gəncəvinin aforizmlərini beş dilə tərcümə etmişdir

Moldovanın sabiq Prezidenti, Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Mərkəzinin üzvü Pyotr Luçinski dahi Azərbaycan şairi Nizami Gəncəvinin aforizmlərini beş dilə tərcümə etmişdir.

Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsindən AzərTAC-a bildirilmişdir ki, bunu keçmiş Prezident Bakıda keçiriləcək II Qlobal Müştərək Cəmiyyətlər Forumu ilə əlaqədar aprelin 18-də Kişineuda təşkil edilmiş hazırlıq toplantısında demişdir. Pyotr Luçinski dahi mütəfəkkirin aforizmlərinin tərcüməsini məxsusi olaraq Forum üçün etdiyini bildirmişdir.

Toplantıda Pyotr Luçinski, Serbiyanın sabiq dövlət başçısı Boris Tadiç, Albaniyanın sabiq Prezidenti Recep Meydani və Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Mərkəzinin icraçı direktoru Rövşən Muradov Forumun gündəliyində duran məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparmışlar.

HÜQUQ FAKÜLTƏSİNİN HÜQUQLARI NECƏ POZULDU?

İsaxan İsaxanlı,

*Xəzər Universitetinin
İdarəetmə və tələbə işləri üzrə prorektoru*

“Hüquq və diplomatiya sahəsində kadr hazırlığı ilə də məşğul olmaq istərdik. Yaxın zamanlarda təhsilli diplomatlara ehtiyac, yəqin ki, çoxalacaq və bildiyim qədər, respublikada bu sahədə mütəxəssis hazırlanmır. Bir də ki, hüquq sistemimiz də zamana uyğun olaraq dəyişməli olacaq, xüsusən də beynəlxalq hüquqşünaslığa ehtiyac artacaq...”

Bu sözlər Xəzər Universitetinin təsisçisi professor Hamlet İsaxanlının universitetin yarandığı dövrdə ölkənin Baş Naziri Həsən Həsənovla görüşlərindən birində (1990/91) səslənmişdi. Baş Nazirlə görüşü zamanı Hamlet İsaxanlı yaradılacaq yeni universitetdə hüquq və diplomatiya sahəsində kadr hazırlığının vacibliyini belə önə çəkmişdi və nəticədə fəaliyyətə başlayan universitetdə digər bir sıra ixtisaslarla yanaşı beynəlxalq hüquq ixtisası üzrə də kadr hazırlığı həyata keçirilməyə başladı.

Bu yazıda məqsədımız universitetdə hüquq fakültəsinin yaranma, fəaliyyət və inkişaf dinamikasına nəzər salmaq, fakültənin bundan sonrakı inkişaf perspektivləri haqqında fikir yürütməkdir.

Müxtəlif zamanlarda fakültənin inkişafı baxımından baş verən vacib hadisələr müstəvisindən baxdıqda Xəzər Universitetində Hüquq fakültəsinin fəaliyyət dövrünü 4 mərhələyə bölmək olar:

- *Fəaliyyətə başladığı vaxtdan 1997-1998-ci tədris ilinə qədər olan dövr*
- *1997-1998-ci tədris ilindən 2001-2002-ci tədris ilinə qədər olan dövr*
- *2001-2002-ci tədris ilindən 2005-2006-cı tədris ilinə qədər olan dövr*
- *2005-2006-cı tədris ilindən bu günə qədər olan dövr*

Fəaliyyətə başladığı vaxtdan 1997-1998-ci tədris ilinə qədər olan dövr

1991-ci ildə Azərbaycan öz tarixi müstəqilliyini

bərpa etdikdən sonra təhsilin inkişafı, o cümlədən ali təhsilin inkişafı özünün yeni mərhələsinə qədəm qoydu. Ali təhsil sahəsində ən böyük yeniliklərdən biri ölkədə mövcud olan dövlət ali məktəblərilə yanaşı, özəl ali təhsil müəssisələrinin yaranması oldu və həmin dövrdə ölkənin ictimai-siyasi həyatında baş verən əsaslı dəyişikliklər də buna şərait yaratdı.

Özəl təhsil müəssisələrinin yaranma qaydalarının hazırlanması, fəaliyyət normativlərinin müəyyənləşdirilməsi və akkreditasiya işlərinin tənzimlənməsi məqsədilə Nazirlər Kabinetinin 01.02.93-cü il tarixli 60 sayılı qərarı ilə Təhsil Nazirliyi nəzdində Dövlət Ali Ekspert Komissiyası (DAEK) yaradıldı. Xəzər Universiteti bu komissiyada ekspertizadan keçən ilk özəl universitet oldu. Komissiyanın 10 aprel 1993-cü il tarixli 9/1 sayılı qərarında bir sıra ixtisaslarla yanaşı universitetdə beynəlxalq hüquq üzrə kadr hazırlanması da qeyd olundu. Lakin bu dövrdə özəl təhsil müəssisələrinin yaranması prosesində bir systemsizlik hökm sürür və Nazirlər Kabineti bu məsələyə tam nəzarət edə bilmirdi. Belə ki, DAEK-in müsbət rəyini almış özəl ali məktəblər Nazirlər Kabinetinin uyğun qərarı olmadan fəaliyyətə başlayırdı. Bu səbəblərdən çox çəkmədi ki, mövcud DAEK-nın fəaliyyəti zəiflədi və tezliklə dayandırıldı. Yeni ali təhsil ocaqlarının yaranma mexanizmi olmadığı, təhsil siyasətində, təhsilin idarə olunmasında hakimiyyətsizliyin hökm sürdüyü bir dövrdə paradoksal olsa da, özəl təhsil müəssisələri yaranmaqda idi. Artıq 1994-cü ildə belə təhsil ocaqlarının sayı xeyli artmışdı.

Təhsildə dövlət mənafeyini qorumaq, özəl təhsil sistemini tənzimləmək məqsədilə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 1994-cü il 24 sentyabr tarixli 212 sayılı fərmanı ilə Nazirlər Kabineti yanında yeni DAEK yaradıldı və nəticədə fəaliyyətdə olan özəl təhsil müəssisələri yenidən təzə yaradılmış DAEK-in müsbət rəyini almalı oldular. Təxminən 3 ay müddətində DAEK-in xüsusi komissiyaları özəl ali məktəblərdə tədris proqramları, kadr potensialı, maddi-texniki baza, beynəlxalq əlaqələr və s. məsələləri öyrənərək, bir sıra özəl ali məktəblərin fəaliyyətinin məqsədəuyğunluğu haqda Nazirlər Kabineti qarşısında vəsatət qaldırdı. Bundan sonra Nazirlər Kabinetinin uyğun qərarları ilə təxminən, 2 il müddətində 16 özəl ali məktəb dövlət qeydiyyatına alındı. O cümlədən 1995-ci il 4 mart tarixdə 45 sayılı qərarla Xəzər universiteti də Nazirlər kabineti tərəfindən özəl ali məktəb kimi yenidən qeydiyyatdan keçdi və beynəlxalq hüquq ixtisası üzrə də kadr hazırlığına icazə verildi.

Bu dövrdə universitetdə Hüquq və sosial elmlər fakültəsi adlanan fakültədə hüquq istiqamətində yalnız bir ixtisas – beynəlxalq hüquq ixtisası üzrə kadr hazırlığı aparılırdı. Bununla yanaşı, Beynəlxalq münasibətlər və Politologiya ixtisasları da eyni fakültəyə aid edilmişdi. Bu dövrü, müəyyən mənada, fakültənin quruculuq dövrü adlandırmaq olar. Bu dövrdə, əsasən, yeni departamentlər,

bölmələrin yaradılması önə çəkilir, vəzifə bölgüsü həyata keçirilir və hüquq, siyasət, beynəlxalq münasibətlər sahəsində mütəxəssislərin fakültəyə cəlb edilməsi üzərində iş gedir. Qeyd edək ki, ilk illərdə universitetdə keçirilir, hüquq, siyasət, beynəlxalq münasibətlər sahəsində mütəxəssislərin fakültəyə cəlb edilməsi üzərində iş gedir. Qeyd edək ki, ilk illərdə universitetdə kargüzarlıq işlərinin həyata keçirilməsində bir sistemsizliyin olması gözdən qaçmır. Belə ki, vəzifəyə təyin olunma və vəzifədən azad olunma prosesində, bir sıra hallarda, ardicillıq pozulur və əməllər arasında boşluqlar yaranır ki, bu da quruculuq prosesinin izlənməsində müəyyən çətinliklər yaradır.

Beləliklə, 02 mart 1992-ci il tarixdə coğrafiya elmləri namizədi Şahin Pənahov Universitetin (hər-hansı bir fakültənin deyil, məhz universitetin!) dekanı vəzifəsinə təyin edilir və rektorun olmadığı müddətdə bütün işlərin icrası ona həvalə edilir. 09 yanvar 1995-ci il tarixdən o, Fulbrayt qrantı mükafatçısı kimi ABŞ-ın Texas ştatına göntərilir və bununla əlaqədar Hüquq və sosial elmlər fakültəsinin dekanı vəzifəsindən (əslində universitetin dekanı vəzifəsindən!) azad edilir. Həmin vəzifəni fəlsəfə elmləri doktoru, professor Kazım Əzimov icra etməyə başlayır və 01 aprel 1995-ci ildə, o da öz xahişi ilə, tutduğu vəzifəsindən azad edilir. Elə bu tarixdən tarix elmləri namizədi, dosent Roza Arazova Hüquq və sosial elmlər fakültəsinin dekanı müavini təyin edilir və müvəqqəti olaraq dekan vəzifəsini icra etməyə başlayır.

01 may 1995-ci il tarixdən Siyasi və sosial elmlərin tədrisi və tədqiqi işlərinin aparılması məqsədi ilə "Siyasət və sosial elmlər" departamenti yaradılır, baş müəllim Rza Rzayev departament müdirinin müavini təyin edilir və müdir vəzifəsinin icrası da ona həvalə edilir. Eyni əmrlə iqtisadiyyat və tarixdən fərqli bütün siyasi və sosial elmlərin (siyasi elmlər, beynəlxalq münasibətlər, antropologiya, fəlsəfə, dinşünaslıq və s) koordinasi edilməsi bu departamentə həvalə edilir. Elə həmin tarixdə 53/k sayılı əmrlə hüquq elmləri namizədi, dosent Namiq Əliyev hüquq departamentinin müdiri təyin edilir.

1995-ci il noyabrın 1-dən etibarən Roza Arazova öz xahişi ilə Hüquq və sosial elmlər fakültəsinin dekanı vəzifəsindən azad edilir və Fəlsəfə və sosial elmlər departamentinin müdiri Rza Rzayev fakültənin dekanı vəzifəsinə təyin edilir. Təxminən 1,5 il müddətində dekan işləyən Rza Rzayev 1997-ci il aprel ayının 10-da öz xahişi ilə vəzifəsindən azad edilir və cari semestrə fakültə dekanı vəzifəsinin icrası Beynəlxalq münasibətlər və siyasi elmlər departamentinin müdiri Rəfael Həsənova həvalə edilir. Hüquq və sosial elmlər fakültəsi dekanlığında formalaşmış iş əhəməsinin varisliyini təmin etmək məqsədilə aprel ayı çərçivəsində Rza Rzayevin dekanlıqla sıx əlaqədə işləməsi məqsədəuyğun hesab edilir.

1997-1998-ci tədris ilindən 2001-2002-ci tədris ilinə qədər olan dövr

1997-1998-ci tədris ilindən başlayaraq universitetdə beynəlxalq hüquq ixtisası ilə yanaşı hüquqşünaslıq ixtisası üzrə də kadr hazırlığı aparılmağa başladı və bu, təbii olaraq, fakültəyə yeni mütəxəssislərin cəlb edilməsini tələb edirdi. Bu baxımdan bu dövrü fakültədə gedən quruculuq işlərinin davamı kimi qiymətləndirmək

lazımdır. Həmin vaxt Bakı Dövlət Universitetindən hüquq elmləri doktoru, professor Cəfər Mövsümov fakültəyə cəlb edilir və 01 noyabr 1997-ci ildən etibarən hüquq departamentinin müdiri təyin edilir. Bu dövrdə fakültə dekanı vəzifəsini Beynəlxalq münasibətlər və siyasi elmlər departamentinin müdiri Rəfael Həsənov icra edirdi. Lakin, iki vəzifənin eyni vaxtda icra edilməsi hər iki yerdə işlərin zəifləməsi ilə nəticələnə bilərdi və üstəlik, hüquqşünaslıq ixtisası üzrə də tələbələrin qəbul edilməsi nəticəsində fakültədə tələbə kontingentinin sayının çoxalması (həmin il tələbələrin sayı əvvəlki illə müayisədə, təxminən 100 nəfər artaraq 350-ni ötmüşdü) fakültəyə diqqətin artmasını, fakültənin gücləndirilməsini tələb edirdi. Bu məqsədlə, 01 yanvar 1998-ci il tarixdən etibarən Rəfael Həsənov Hüquq və sosial elmlər fakültəsinin dekanı vəzifəsindən azad edilir və 1995-ci ildə universitetin ən yaxşı işçisi elan olunmuş, fizika-riyaziyyat elmləri namizədi Əfqan Aslanov Hüquq və sosial elmlər fakültəsinin dekanı vəzifəsinə təyin edilir. Əfqan Aslanovun rəhbərlik etdiyi dövrü, idarəetmə baxımından, o illərdə fakültənin ən yaxşı inkişaf dövrü hesab etmək olar. Həmin dövrdə fakültədə həm nizam-intizam, həm də hər mənada sistemlilik baxımından ciddi irəliləyiş hiss edilirdi. Məhz o dövrdə universitetdə fakültələr arasında ilk olaraq Hüquq və sosial elmlər fakültəsinin kataloqu hazırlanmışdı.

04 iyun 1999-cü il tarixdən tarix elmləri doktoru Nəsim Nəsimli Beynəlxalq münasibətlər və siyasi elmlər departamentinin müdiri təyin edilir və sentyabrın 1-nə qədər departamentin bütün uyğun ləvazimatlarla təmin edilməsi və yeni otağın ayrılması məsələsi uyğun bölmələrə tapşırılır, 01 sentyabr tarixdən departament tam fəaliyyətə başlayır.

1999-cu ildə Birləşmiş Ştatlardan "Columbia Law School" və "Open Society Institute" - Açıq Cəmiyyət İnstitutu Soros Xeyriyyə Fondunun dəstəyi ilə Xəzər Universiteti nəzdində Qafqazda ilk hüquq klinikası yaradıldı və 2000-ci ildə hüquq elmləri namizədi, dosent Cabir Xəlilov klinikanın rəhbəri təyin edildi. Burada tələbələr və peşəkar vəkillər əhalinin aztəminatlı hissəsinə pulsuz hüquqi yardım göstərir, hüquqçu tələbələr araşdırmalar aparır və hüquqi xidmət göstərməklə təcrübə qazanırlar. 2002-ci ildə klinika yeni qrant aldı və klinikanın fəaliyyət spektri bir qədər də genişləndi. Hüquq klinikasının əsas fəaliyyət istiqamətləri aşağıdakılardır:

- Aztəminatlı insanlara, həmçinin qaçqın və məcburi köçkünlərə pulsuz hüdudi yardım göstərilməsi;
- Xarici təşkilatlara, şirkətlərə, firmalara və digər strukturlara hüquqi yardım göstərilməsi;
- Yerli təşkilatlara, şirkətlərə, firmalara və digər strukturlara hüquqi yardım göstərilməsi;
- Fərdi müqavilə əsasında müxtəlif fiziki və hüquqi şəxslərə hüquqi xidmət göstərilməsi;
- Yeni fəaliyyətə başlayan və başlamad iqtidarında olan gənclərə müvafiq təsis sənədlərinin hazırlanmasında, müqavilə bağlanmasında və s. işlərdə tələbələr tərəfindən pulsuz hüquqi yardım göstərilməsi;
- Əhalinin hüquqi savadsızlığını aradan qaldırmaq üçün müxtəlif mövzularda mühazirələrin, seminarların keçirilməsi;
- Xəzər Universitetinin müəllim və tələbərinə

pulsuz hüquqi yardım göstərilməsi.

Hüquq klinikasının fəaliyyəti 2009-cu ilə qədər davam etdi.

01 sentyabr 1999-cu ildən etibarən Əfqan Aslanov yeni yaradılmış Tələbə qeydiyyat və informasiya şöbəsinin müdiri təyin edilməsilə əlaqədar olaraq Hüquq və sosial elmlər fakültəsinin dekanı vəzifəsindən azad edilsə də, bir müddət faktik olaraq həmin vəzifəni icra edir. Yalnız 5 ay sonra – 01 fevral 2000-ci ildən etibarən Beynəlxalq münasibətlər və siyasi elmlər departamentinin müdiri Nəsim Nəsimli Hüquq və sosial elmlər fakültəsinin dekanı, pedaqoji elmlər namizədi Xaləddin İbrahimli dekan müavini, hüquq elmləri namizədi, dosent Cabir Xəlilov isə hüquq departamentinin müdiri əvəzi təyin edilir. Bu komanda fakültə rəhbərliyində təxminən 2 il işləyir və 10 sentyabr 2002-ci ildən etibarən Xaləddin İbrahimli, elə həmin günlərdə də Nəsim Nəsimli tutduğu vəzifəsindən azad edilir (Nəsim Nəsimlinin dekan vəzifəsindən nə vaxt azad edilməsi ilə bağlı əmri tapmaq mümkün olmadı). 05 iyun 2003-cü ildən isə Nəsim Nəsimli, öz xahişi ilə, Beynəlxalq münasibətlər və siyasi elmlər departamentinin müdiri vəzifəsindən də azad edilir.

Göründüyü kimi, bu dövrə qədər Hüquq və sosial elmlər fakültəsinin dekanı vəzifəsində işləyənlərdən heç biri ixtisasca hüquqçu deyildi. Yəqin ki, bu cəhəti fakültəyə tanınmış hüquqşünasların cəlb edilməsi prosesinə mənfi təsir edən amillərdən biri kimi qiymətləndirmək olar. Əlbəttə, mütəxəssislərin cəlb edilməsi, əsasən, departamentlərin işi olsa da, Azərbaycanda formalaşmış idarəetmə ənənəsinə görə fakültə dekanının bu məsələdə rolu danılmazdır.

2001-2002-ci tədris ilindən 2005-2006-cı tədris ilinə qədər olan dövr

16 sentyabr 2002-ci ildən etibarən hüquq elmləri namizədi, dosent Cabir Xəlilov paralel olaraq həm Hüquq departamentinin müdiri, həm də Hüquq və sosial elmlər fakültəsinin dekanı vəzifələrini icra etməyə başlayır. Cabir Xəlilov universitetin fəaliyyətə başladığı ildən həmin vaxta qədər Hüquq və sosial elmlər fakültəsinin ilk hüquqşünas dekanı idi. Bu illərdə fakültəyə peşəkar hüquqşünasların cəlb edilməsi prosesində ciddi bir irəliləyiş hiss edilməyə başladı. Dövlət ali məktəblərində çalışan bir sıra tanınmış mütəxəssislərlə yanaşı, digər təşkilatlardan - AR Ali Məhkəməsi, Vergilər nazirliyi, Ədliyyə nazirliyi, AR Konstitusiyası Məhkəməsi, AR Prezident Administrasiyası, AR Vəkillər Kollegiyasından tanınmış mütəxəssislər tədris prosesinə cəlb edildi.

Bakı Dövlət Universitetinin Cinayət prosesi kafedrasının müdiri, professor Cəfər Mövsümov, Mülki proses kafedrasının professoru Mais Əliyev, Hüquq fakültəsinin dekanı, professor Əmir Əliyev, Hüquq fakültəsinin dekan müavini, dosent Cabir Quliyev, Dünya iqtisadiyyatı kafedrasının müdiri, professor Hacıağa Rüstəmbəyov, AR Ali Məhkəməsi, general-mayor, professor Nazim İbrahimov, Vergilər Nazirliyinin beynəlxalq münasibətlər və vergi ödəyicilərinə xidmət üzrə nazirin müşaviri, professor Ələkbər Məmmədov, AR Konstitusiyası Məhkəməsinin hakimləri Rovşan İsmayılov, Ceyhun Qaracayev, AR Prezident Administrasiyasından Səadət Novruzova, Səriyyə

Hacıyeva, AR Ədliyyə Nazirliyinin Penitensiar xidmətinin Hüquq şöbəsinin rəisi, ədliyyə polkovnik-leytenantı Ziya Dadaşov, Heydər Əliyev Mərkəzinin direktorunun birinci müavini Adil Kərimli, Azərbaycan Respublikasının Vəkillər Kollegiyasının və ABŞ-ın Nyu York Ştatu Vəkillər Kollegiyasının üzvü Altay Mustafayev, Azərbaycan Respublikasının Vəkillər Kollegiyasının üzvü Akif Əlizadə 2002-2008-ci illərdə fakültəyə cəlb olunmuş mütəxəssislərdəndir.

2005-ci ilin fevral ayında Amerika Hüquqşünaslar Assosiasiyasının dəstəyi ilə Hüquq Klinikası nəzdində xüsusi mərkəz - Kliniki Təhsil və Hüquqi Yardım Mərkəzi yaradıldı. Mərkəzin əsas məqsədi aztəminatlı ailələrə, qaçqın, məcburi köçkün və əlillərə pulsuz hüquqi yardım göstərilməsi idi.

28 iyun 2005-ci ildə universitetdə idarəetmə sisteminin təkmilləşməsi, struktur dəyişiklikləri və informasiya sisteminin kompüterləşməsi ilə əlaqədar rektorun T/09 sayılı əmri imzalanır. Bu əmrlə fakültənin adı dəyişdirilir, fakültəyə aid olan ixtisaslar müəyyənləşdirilir və bir sıra vəzifə təyinatları həyata keçirilir:

1. "Hüquq və sosial elmlər" və "Humanitar elmlər" fakültələrinin bazasında "Hüquq" fakültəsi və "Humanitar və sosial elmlər" fakültəsi yaradılınsın.

2. Hüquqşünaslıq və Beynəlxalq hüquq ixtisasları ilə bağlı bütün qurumlar (hüquq departamenti, hüquq fakültəsi dekanlığı, hüquq klinikası və s.) eləcə də bu ixtisaslarda təhsil alan tələbələr yeni yaradılmış "Hüquq" fakültəsinə aid edilsin.

3. Yeni yaradılmış "Hüquq" fakültəsinin dekanı vəzifəsinə Xəlilov Cabir Zahid oğlu təyin edilsin.

4. "Humanitar elmlər" fakültəsinə aid bütün qurumlar, burada təhsil alan tələbələr, eləcə də, siyasi elmlər və beynəlxalq münasibətlər, tarix, fəlsəfə departamentləri, "Humanitar və sosial elmlər" fakültəsinə aid edilsin.

Eyni əmrlə Universitetdə aparılan struktur dəyişmələrlə bağlı bütün lazımi sənədləşməni həyata keçirmək üçün xüsusi komissiya yaradılır. 28 iyun 2005-ci il tarixdə işə başlayan komissiya 3 gün müddətində bütün uyğun sənədləşməni başa çatdırır.

2005-2006-cı tədris ilindən bu günə qədər olan dövr

Hüquq ixtisasları üzrə son tələbə qəbulu 2005-2006-cı tədris ilində oldu. Həmin il hüquqşünaslıq və beynəlxalq hüquq ixtisaslarının hər birinə 30 tələbə qəbul edildi. Bu dövrdə, bir tərəfdən tanınmış mütəxəssislərin fakültəyə cəlb olunması prosesi davam edir, tədris proqramlarının daha da müasirləşməsi üzərində iş gedir, beynəlxalq əlaqələr genişlənir, digər tərəfdən, fakültənin inkişafı istiqamətində yeni addımlar atılır, mövcud strukturların işi daha da səmərəli şəkildə qurulur, yeni strukturlar yaradılırdı.

2006-cı ildə Azərbaycan ali məktəbləri arasında ilk dəfə olaraq Xəzər Universiteti Hüquq fakültəsində Amerika Hüquqşünaslar Assosiasiyasının dəstəyilə

xüsusi bir mərkəz – “Andlı İclasçılar Məhkəmə zalı” (Moot Court Room) yaradıldı. Bunun yaradılmasında əsas məqsəd tələbələrə məhkəmə icraatının mərhələlərini təcrübi şəkildə qavrama imkanı yaratmaq, bu istiqamətdə tələbələrdə xüsusi bacarıqların aşılması idi. Burada həm tələbələr, həm peşəkarlar işləyir, modelləşdirilmiş və gerçək məhkəmə proseslərində iştirak edir, tədqiqat aparır, təcrübə qazanırlar. Bütün bunlarla yanaşı bu salondan AzTV, ANS, ATV kimi televiziya kanallarında maarifləndirici verilişlərin, filmlərin çəkilməsində də istifadə olunmuş və hal-hazırda da istifadə olunur.

Elə bu dövrdə, dünyada hüquqi təhsilin müasir standartlara uyğun olub-olmamasını ölçən ən böyük təşkilat – Amerika Hüquqçular Assosiyası (American Bar Association) və bir neçə xarici ali məktəblərin köməyi ilə Hüquq fakültəsinin bakalavr və magistr səviyyələrində tədris proqramları yeniləşdirildi. Bir sıra fənlərin tədris proqramları (vəkillik, insan haqları, beynəlxalq humanitar hüquq və s.) Azərbaycanı ilk dəfə Xəzər universitetində hazırlandı və həyata keçirilməyə başlandı.

Fakültənin inkişafında ciddi irəliləyişlərin vüsət aldığı belə bir dövrdə, gözlənilmədən Təhsil Nazirliyinin 4 may 2006-cı il tarixli kollegiya iclasında özəl ali məktəblərdə kadr hazırlığı aparılan bir sıra ixtisaslar – hüquqşünaslıq, beynəlxalq hüquq və tibb ixtisasları üzrə 2006/2007-ci tədris ilindən başlayaraq tələbə qəbulunun dayandırılması haqqında qərar verildi: *“Qeyri-dövlət ali təhsil müəssisələrində “hüquqşünaslıq”, “beynəlxalq hüquq” və tibb ixtisasları üzrə maddi-texniki baza, ştatda olan elmi-pedaqoji potensialın və tədris metodik təminatın mövcud normalara cavab vermədiyi qeyd olunsun və 2006/2007-ci tədris ilindən başlayaraq bu ixtisaslar üzrə tələbə qəbulu aparılmaması barədə hökumət qarşısında vəsatət qaldırılsın. Gələcəkdə bu ixtisaslar üzrə təhsil almuş, lakin müxtəlif səbəblərdən təhsilini dayandırmış şəxslərin təhsilini davam etdirməsi məqsədi ilə Təhsil nazirliyində müvafiq mexanizm hazırlansın”*.

Adı çəkilən kollegiya iclasında müzakirə edilməsə də sonradan beynəlxalq münasibətlər ixtisası da tələbə qəbulu dayandırılan ixtisaslar sırasına qatıldı (2011-2012-ci tədris ilindən etibarən Xəzər universitetində bu ixtisas üzrə tələbə qəbulu bərpa edildi). Beləliklə, həmin qərara əsasən 2006-2007-ci tədris ilindən etibarən heç bir özəl ali məktəbdə hüquq ixtisasları üzrə qəbul aparılmır. Lakin eyni qərara əsasən bu ixtisaslara əvvəlki illər qəbul edilmiş tələbələr təhsillərini davam etdirərək oxuduqları ali məktəbin diplomlarını alırlar. Buna baxmayaraq, heç şübhəsiz ki, yeni qəbulun aparılmaması bu ixtisaslarda kadr hazırlığının səviyyəsinə öz mənfi təsirini göstərmişdi.

Həmin dövrdə Xəzər Universiteti tərəfindən yayılmış Press-relizdən Hüquq fakültəsi ilə bağlı məqamları diqqətinizə çatdırırıq: *“Xəzər Universiteti, Təhsil Nazirliyinin kollegiyasında qəbul olunan son qərardan məmnun olmasa da, qərara hörmətlə yanaşır: qərarı dəyərdən kimi adı çəkilən ixtisaslara toxunulmur, onlar fəaliyyətini davam etdirir, sadəcə həmin ixtisaslara bu il tələbə qəbulunun aparılmaması qərara alınıb. Bir tərəfdən biz bu qərarın yaxın zamanlarda bəzi ali məktəblərə münasibətdə dəyişəcəyi fikrindəyik. Digər*

tərəfdən, biz öz maddi bazamızı və kadr potensialımızı gücləndirmək məsələsi üzərində də düşünürük. Əslində Xəzər Universitetinin devizi – «hər gün, hər saat mükəmməlliyə doğru» - keyfiyyətin artırılmasının daimi iş olduğunu göstərir: Keyfiyyət ideala doğru hərəkətdir, odur ki heç vaxt dayanmaq olmaz. Bu baxımdan hal-hazırda yuxarıda göstərilən ixtisaslar üzrə universitetimizdə təhsil alan tələbələrə daha keyfiyyətli təhsil verməklə yanaşı, kollegiyanın qərarında göstərilən müəyyən çatışmazlıqlar üzərində işləyərək həmin ixtisaslara tələbə qəbulunun aparılması haqqında məsələ qaldırmaq əzmindəyik”.

Lakin bundan sonra, növbəti illərdə bir neçə dəfə universitetin qəbul planını təqdim edərkən hüquq ixtisaslarına da qəbul planı istəməyimizə baxmayaraq heç bir nəticə olmadı və bu günə qədər bu ixtisaslara tələbə qəbulunu bərpa etmək mümkün olmamışdır. Amma bu yolda universitetin ciddi fəaliyyəti davam edir və yeri gəlmişkən, Təhsil nazirliyinin verdiyi qərarı göstərilən məqamlarla (maddi-texniki baza, ştatda olan elmi-pedaqoji potensialın və tədris metodik təminatın mövcud normalara cavab verməməsi) bağlı aşağıdakıları qeyd etmək istəyirik.

Birincisi, maddi-texniki baza məsələsinin adı çəkilən ixtisaslardan, əsasən, tibb ixtisaslarına aid olması şübhə doğurmur. Amma “hüquqşünaslıq”, “beynəlxalq hüquq” ixtisasları üzrə kadr hazırlığı aparmaq üçün maddi-texniki bazanın yoxluğunun səbəb kimi göstərilməsi, əslində səbəb yox bəhanə kimi görünür, sadəcə olaraq, bu qərarın şablonluluğundan xəbərdar.

İkincisi, qeyd olunan ixtisaslar üzrə tədris metodik təminatla bağlı heç bir çatışmazlığın olmadığı aşkardır. Bunu yuxarıda, fakültənin inkişaf dinamikası ilə əlaqədar gətirdiyimiz misallar, faktlar da sübut edir.

Üçüncüsü, ştatda olan elmi-pedaqoji potensialına gəlinə, heç bir şübhəsiz, hər-hansı bir ali məktəbdə yüksək keyfiyyətli təhsil vermək üçün bir sıra vacib amillərə xüsusi diqqət yetirilməlidir və yüksək səviyyəli kadrların işə cəlb edilməsi bu yolda ən vacib amillərdən biri kimi qeyd edilməlidir.

Təbii ki, uzun illər boyu təhsil sahəsində çalışan mütəxəssislərin əksəriyyəti hər hansı bir dövlət ali məktəbində, eləcə də bir sıra başqa dövlət təşkilatlarında, ştat işçisi olaraq çalışırlar. Lakin bu müəllimlərin, eyni zamanda, özəl ali məktəbdə də işləməsi xeyli fərqli fikirlər doğurur. Bu hal, yuxarıdakı qərarı göstərdiyi kimi, özəl ali məktəblərdə kadr potensialının zəifliyinin göstəricisinə çevrilir və həmin ali məktəblərə “baş qaxıncı” olur. «Müəllim eyni zamanda iki və daha çox ali məktəbdə dərs deyirsə, o gücünü bir neçə istiqamətdə payladığından işini səmərəli görə bilmir və bu da tədrisin keyfiyyətinin aşağı düşməsinə gətirib çıxarır» ruhunda söylənilən fikirlər özəl ali məktəblər əleyhinə, aksiom kimi qəbul olunmaqdadır. Şübhəsiz, by fikirlərdə həqiqətin elementləri var. Amma, bununla yanaşı, bəzi diqqətçəkən başqa məqamlar da var: Birincisi, əgər müəllim çalışdığı dövlət ali məktəbindən və ya hər-hansı bir dövlət təşkilatından kənarda da iş axtarırsa, özəl ali məktəbdə də dərs deməyə vaxt və imkan tapırsa, bu o deməkdir ki, buradakı «həyat» onu tam qane etmir və bu səbəbdən də o burada, sözün əsl mənasında, «canını qoymayacaq». İkincisi və ən əsası, əgər müəllim 2 və ya daha çox ali məktəbdə dərs deyirsə, hansı ali məktəbdə o

öz işini daha vicdanla görəcək, hansı ali məktəbdə daha həvəslə işləyəcək, başqa sözlə, hansı ali məktəbdə onun «faydalı iş əmsalı» daha yüksək olacaq? Bu məsələdə də ştat sözüünə xüsusi önəm verənlər, «əlbəttə, ştatda işlədiyi ali məktəbdə» deyəcəklər. Əslində isə müəllim o ali məktəbdə daha həvəslə və yaradıcılıqla işləyəcək ki, orada onun üçün müstəqil iş şəraiti yaradılsın, onu qane edən abu-hava olsun, elmi yaradıcılıqla məşğul olma imkanları, eləcə də, ali məktəbin beynəlxalq əlaqələri və bu əlaqələrdən faydalanma imkanları geniş olsun, yüksək maaş verilsin və s. Məhz belə şəraitin yaradıldığı ali məktəbdə müəllimin «faydalı iş əmsalı» daha yüksək olacaq ki, bu da son məqamda yüksək səviyyəli kadrların hazırlanması prosesinə öz müsbət təsirini göstərəcək. Bununla bərabər, yaxşı, tanınmış mütəxəssisi cəlb edə bilmək üçün hər bir ali məktəbin rəhbərliyi yuxarıda sadalanan şərtlərə cavab verən şəraiti yaratmaq məcburiyyətindədir ki, bu da rəqabətə və deməli, inkişafa yol açır.

Bir məsələni də xüsusi qeyd etmək lazımdır. Bir neçə ali məktəbdə çalışan müəllim, çalışdığı ali məktəbləri yuxarıda sadalanan məqamlar üzrə qiymətləndirdikdən sonra bu ali məktəblərin hansında ştatda olaraq işləyəcəyini də mütləq götür-qoy edəcək.

Beləliklə, yaxşı bir mütəxəssisin müxtəlif ali məktəblərdə çalışması, əslində son məqamda o ali məktəblər arasında rəqabət motivləri yaradır və bu da təbii ki, inkişafı şərtləndirir. Son nəticədə isə, hər tərəf fayda əldə edir. Özəl ali məktəb mütəxəssisə olan ehtiyacını ödəyir; ali məktəbin tələbələri yüksək səviyyəli bir mütəxəssisdən dərs alır və daha savadlı kadr kimi yetişirlər; müəllim isə ən azı iş və həyat şəraitini yaxşılaşdırır və bunun nəticəsində məşğul olduğu işdən məmnun qalır. Bunun nəyi pisdir ki?!

Xəzər Universitetində hüquq ixtisasları (hüquq, beynəlxalq hüquq) həmişə tələbələri ən çox cəlb edən ixtisaslardan olmuşdur. Universitetdə hüquq ixtisaslarına tələbə qəbulunun dayandırılmasından 8 il keçir. Artıq həmin fakültədə təhsil alan tələbələrin, demək olar ki, hamısı ali məktəbi bitirmişlər, təhsilini yarımçıq qoyan tələbələr də oldu. Bir sıra tələbələr də bərpa olunaraq beynəlxalq münasibətlər, regionsünaslıq, politologiya kimi ixtisaslara keçdilər.

Beləliklə, hüquq fakültəsinin fəaliyyəti 2011-ci ilin sonunda, faktik olaraq, başa çatdı və bu, rektorun 13 yanvar 2012-ci il tarixli T/09 sayılı əmri ilə rəsmiləşdirildi:

1.1 Fevral 2012-ci il tarixdən etibarən Xəzər Universitetinin "Hüquq" və "Tibb, stomatologiya və səhiyyə" fakültələrinin fəaliyyəti dayandırılсын və qeyd olunan fakültələrin dekanlıqları ləğv edilsin.

2."Hüquq" və "Tibb, stomatologiya və səhiyyə" fakültələrinin professor-müəllim və laborant-texniki heyətinin əmək müqavilələrinə 1 Fevral 2012-ci il tarixdən etibarən xitam verilsin.

3."Hüquq" fakültəsinin dekanı dosent Cabir Xəlilov Zahid oğlu fakültənin fəaliyyətinin dayandırılması ilə əlaqədar olaraq 1 Fevral 2012-ci il tarixdən etibarən həmin fakültənin dekanı vəzifəsindən azad edilsin

4."Hüquq" və "Tibb, stomatologiya və səhiyyə" fakültələrinin professor-müəllim və laborant-texniki heyətinin yüksək ixtisaslı kadrların hazırlanması sahəsindəki xidmətləri qeyd olunsun.

Beləcə, hüquq fakültəsinin fəaliyyətinə son verildi. Amma ümid edirik ki, qarşıdakı illərdə hüquq fakültəsinin fəaliyyətini bərpa etmək mümkün olacaqdır. Bu məqsədlə də universitetdə hüquq departamentinin fəaliyyəti davam edir, departament digər fakültələrin tələbələrinə müxtəlif fənlər təklif və tədris edir.

Bu istiqamətdə müəyyən quruculuq işlərimiz də davam etməkdədir. 2013-cü ilin yanvar ayında Azərbaycan Hüquqşünasları Konfederasiyası (AHK) və ABŞ İnkişaf Agentliyinin (USAID) dəstəyi ilə "Azərbaycan Hüquq Konsorsiumu" layihəsi (Azerbaijan Rights Consortium Project) çərçivəsində Universitetdə Hüquq Tədris Mərkəzi yaradıldı. "Azərbaycan Hüquq Konsorsiumu" layihəsinin ümumi məqsədləri hüququn aliliyinin, vətəndaşların hüquq və maraqlarının daha yaxşı müdafiəsinin təmin olunması üçün hüquqi maarifləndirmə işlərinin aparılması və vətəndaş cəmiyyətinin təsirliliyinin artırılmasıdır. Layihənin xüsusi məqsədləri isə vətəndaşların hüquqlarının qorunması sahəsində həyata keçirilən islahatların və onun inkişafının aktiv şəkildə dəstəklənməsi və təşviq edilməsi, müştərilərə yardım göstərilməsi və qanunların tətbiqi sahəsində hüquqi peşəkarlığın səviyyəsinin artırılmasından ibarətdir. Hazırda Azərbaycanda gənc hüquqşünasların hazırlanması əsasən akademik səviyyədə həyata keçirilir və tələbələrin kifayət qədər praktik vərdislərə yiyələnməməsi uğurlu karyeranın başlanmasına mənfi təsir edir.

Universitetdə yaradılan Hüquq Tədris Mərkəzi iki istiqamətdə fəaliyyət göstərir: Hüquq fakültələrinin tələbələrinə insan hüquqları ilə bağlı davamlı təlimlərin verilməsi və praktik hüquqşünasların səviyyəli, təcrübəli vəkil kimi yetişmələri üçün lazım olan bilik və bacarıqların aşılınması. Tədris mərkəzində, mütəmadi olaraq, müxtəlif ali məktəblərdə (Bakı Dövlət Universiteti, Milli Aviasiya Akademiyası, Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası) hüquq ixtisasları üzrə təhsil alan tələbələrin iştirakı ilə müxtəlif mövzularda təlimlər keçirilir. Bu təlimlərə öz sahəsində tanınmış, söz, hörmət və nüfuz sahibi olan mütəxəssislər rəhbərlik edirlər. Ümid edirik ki, Hüquq Tədris Mərkəzinin uğurlu fəaliyyəti universitetdə hüquq ixtisasları üzrə kadr hazırlığının yeni dönəminin başlanğıcı olacaq.

Biz bu yazıda Xəzər universiteti hüquq fakültəsinin yaranma tarixindən tutmuş, bu günə qədər onun fəaliyyəti və inkişaf dinamikasına nəzər salmağa çalışdıq. Bütün bunlara onu da əlavə edək ki, bu günə qədər Hüquq fakültəsindən 462 məzun olub. Onlardan 393-ü bakalavr (259 oğlan, 134 qız), 68-i magistr (37 oğlan, 31 qız), 1-i (oğlan) doktorantura üzrə məzundur. Bu 462 məzundan 127-si (63 oğlan, 64 qız) fəxri, 335-i (234 oğlan, 101 qız) adi diplom almışdır. Məzunlardan 3-ü (2-magistr, 1-doktor) əcnəbidir.

Xəzər Universitetinin Hüquq fakültəsinin məzunları müxtəlif təşkilatlarda –Azərbaycan hüquq-mühafizə orqanları, prokurorluq və məhkəmə sistemləri, müxtəlif nazirliklər, AR Vəkillər Kollegiyası, AR Prezident Administrasiyası kimi təşkilatlarla yanaşı, Azərbaycanda və xarici ölkələrdə diplomatik nümayəndəliklərdə, müxtəlif səfirliklərdə, qeyri-dövlət təşkilatlarında, tanınmış şirkətlərdə çalışır, uğurla fəaliyyət göstərirlər.

MİXAİL MEYER: "1915-Cİ İL HADİSƏLƏRİNƏ OSMANLI İMPERİYASININ FACİƏSİ KİMİ YANAŞMALIYIQ"

"Türkiyə baş nazirinin 1915-ci il hadisələrinin ildönümü ilə əlaqədar bəyanatı siyasi bəyanatdır və Ermənistanla münasibətləri yumşaltmağa yönəlib. Uzun illərdir ki, dondurulmuş vəziyyətdə olan Türkiyə-Ermənistan münasibətləri bu bəyanatdan sonra yaxşılığa doğru dəyişə bilər". Bu sözləri APA-nın Moskva müxbirinə müsahibəsində tanınmış türkoloq alim, Moskva Dövlət Universiteti yanında Asiya və Afrika Araşdırmalar İnstitutunun direktoru Mixail Meyer deyib.

Ərdöğanın addımını müsbət qiymətləndirən türkoloq bildirib ki, 1915-ci il hadisələrinə ümumən Osmanlı İmperiyası əhalisinin faciəsi kimi yanaşmaq lazımdır: "Əlbəttə ki, müqayisədə erməni əhalisinin itkilərinin sayı türklərin verdiyi itkidən çox idi. Lakin erməni tərəfinin söylədiyi rəqəmlərdə şişirtmələr var. Mənim hesablamalarıma görə, 1915-ci il hadisələri zamanı Osmanlı İmperiyasında yaşayan erməni əhalisinin üçdə biri məhv olub. Ermənilərin odlu silahla və ya kəsici vasitələrlə vəhşicəsinə öldürüldüklərini demək də düzgün deyil. Çünki onların çoxu sürgün vaxtı həyatlarını itiriblər. Bunu "soyqırım" adlandırmağın və adlandırmamağın nə qədər düzgün olduğunu deyə bilmərəm. Lakin bir

danılmaz fakt var ki, həmin müharibə illərində türk əhalinin də itkiləri dəhşətli dərəcədə çox olub. Buna şübhə etmək mümkün deyil. 1915-ci il hadisələri zamanı Osmanlıda yaşayan türk əhalisinin onda bir hissəsi məhv olmuşdu. Erməni əhalisinin isə üçdə bir hissəsi... Nəzərə alsaq ki, Osmanlı əhalisinin əsas hissəsini türklər təşkil edirdi, o zaman türk əhalisinin nə qədər itki verdiyini göz önünə gətirmək olar".

Türkoloqun sözlərinə görə, indiki Türkiyə ərazilərindən ermənilərin köçürülməsinin səbəbi tək-cə 1914-18-ci ildə baş verən I Dünya müharibəsində tutduqları mövqe ilə bağlı deyil: "Bəziləri Osmanlının 1915-ci ildən başlayaraq erməniləri məcburi şəkildə köçürmələrini onların rus-türk müharibəsi zamanı rusların tərəfinə keçməsi ilə əlaqələndirirlər. Əslində, məsələnin kökü daha əvvəllərə gedib çıxır. Birinci Dünya müharibəsinə qədər də Osmanlı İmperiyasında türklərlə ermənilər arasında münasibətlər heç də yaxşı olmayıb. Rusiya-Osmanlı müharibəsi isə türklərlə-ermənilər arasında heç də yaxşı olmayan münasibətlərin tamamilə pozulmasına gətirib çıxardı".

Ermənilərin arxivləri tarixçilərin üzünə qapalı saxlamasının səbəbləri ilə bağlı sualı cavablandırان M. Meyer qeyd edib ki, burada söhbət ABŞ-da olan erməni arxivlərindən gedir: "Mən dəfələrlə Ermənistandakı arxivlərdə olmuşam. Bu arxivlər hər kəsin üzünə açıqdır. Lakin hansı səbəbdənsə, ABŞ-dakı erməni arxivləri qapalı saxlanılır. Əsas arxivlər Ermənistanda olan deyil, ABŞ-dakı erməni arxivləridir. 1915-ci il hadisələrinin mahiyyətini ABŞ-dakı erməni arxivləri açə bilər. Təəssüf ki, ermənilərin bu arxivi açmamasının səbəbini bilmirəm. Bir tarixçi kimi bu arxivlərin açılmasını, tarixi həqiqətin ortaya çıxmasını istəyərdim".

M. Meyer Türkiyənin arxivləri hər kəsin üzünə açıq elan etməsini doğru addım adlandırır: "Ərdöğan bir daha bunu öz bəyanatında xatırlatdı. Tarixçilərdən ibarət beynəlxalq komissiyanın 1915-ci il hadisələrini araşdırması üçün Türkiyə arxivlərinin onların üzünə hər zaman açıq olduğunu bəyan elədi. Bu, Türkiyə tərəfinin 1915-ci il hadisələrinin düzgün araşdırılmasının tərəfdarı olduğunu göstərir. ABŞ-dakı ermənilər də bu cür addım atsalar, problemi birdəfəlik həll etmiş olarlar".

ŞƏRQ MUSIQİSİNİN İNCİSİ

*Aprelin 12-də Şuşa xanəndəlik məktəbinin ən parlaq nümayəndələrindən biri
- Xalq Artisti Seyid Şuşinskiyin anadan olmasının 125 ili tamam oldu*

Azərbaycanda Şuşinski soyadlı 3 xanəndə olub. Onlardan biri - Musa Şuşinski çox az tanınıb. O, ötən əsrin əvvəllərində yaşayıb. Daha biri - Xan Şuşinski (Xan əmi) yetərinəcə tanınır. Elə öz adıyla bəzi kinofilmlərə də çəkilib. Daha bir Şuşinski də məşhurdur ki, bu, Azərbaycan Respublikasının xalq artisti, «Şərəf nişanı» ordenli, əməkdar müəllim, dövrünün ən dəbdə olan varlı xanəndəsi Seyid Şuşinskiydir.

Mir Möhsün Ağa Seyid İbrahim oğlu Şuşinski 1889-cu il aprelin 12-də Şuşa qəzasının Horadiz kəndində anadan olmuşdur.

Musiqi araşdırıcısı Firudin Şuşinski onu «2-ci xanəndə» adlandırır («1-ci» - Cabbar Qaryağdıoğlu). Kitablara, xatirələrə nəzər saldıqda, bu adı xanəndənin səs imkanlarından baş çıxaranların verdiyini iddia etmək olar.

Musiqiçilərin hörmətlə «Ağa» deyə üz tutduğu Seyid Şuşinskiyin tam adı Mir Möhsün Ağa Seyid olduğundan, «Ağa» müraciəti də bu addan götürülüb.

Mir Möhsün uşaq yaşlarından atasını itirmiş, tərbiyəsi ilə xalası Məşədi Hürzad məşğul olmuşdur. Dövrünün savadlı və açıqfikirli qadını olan Məşədi Hürzad Qarabağın qadın toylarında

xanəndəlik edərmiş.

Gənc Seyid ilk təhsilini Horadizdə, mədrəsədə almışdır. Mədrəsə təhsilini başa vuran Seyid dərzi sənəti ilə məşğul olmuşdur. O, arabir dini mərasimlərdə və el şənliklərində çıxış etmiş, sonra xalasıyla toy məclislərinə getməyə başlayır. Onun tanınmasında Tuğlu aşıq Aleksanın da rolu olub. Belə ki, Seyid bu erməni aşığının dəstəsinə qoşulub toylarda oxuyarmış. 1907-ci ildə belə toylardan birində onun səsinə ünlü xanəndə Keçəçioğlu Məhəmməd də eşidir. Keçəçioğlu Seyidin səsinə xoşlanır və onun əmisinə məsləhət görür ki, uşağın musiqi təhsili ilə ciddi məşğul olsun. Əmi də neyləsin-neyləməsin, «uşağı» Şuşaya öz evinə aparır. Bu ev Cabbar Qaryağdıoğlunun qonşuluğunda imiş. Seyidin muğam öyrənməsində əmisi Məşədi Seyidəlinin əməyi az olmamışdır. Əmisi Seyidin musiqi təhsili ilə məşğul olur, Sədinin, Hafizin, Füzulinin və Zakirin şeirlərini Seyidə əzbərləyib, muğam üstündə oxudur. Seyid Nəvvabın musiqi məclislərinə qatılır, Cabbar əminin qrammofon valları bir yana, canlı səsinə də eşidir. Həmçinin, gənc Seyidin bir xanəndə kimi yetişməsində Cabbar Qaryağdıoğlunun həlledici təsiri olmuşdur.

S.Şuşinskiyin professional səhnədə ilk çıxışı 1908-ci ildə şuşalılar qarşısında Yay klubunda olmuşdur. Məşhur xanəndə İslam Abdullayev həmin konserti belə xatırlayır: «Biletlər bir həftə qabaq satılıb qurtarmışdı. Axşam saat 9-da konsert başlandı. Cabbar, Qasım, Məşədi Məmməd, Həmid və Keçəçioğlu oxuduqdan sonra Azad bəy Əmirov gənc Seyidin «Mani» oxuyacağını elan etdi. Sonra Seyidə «Bayatı-Şiraz» oxutdular. Seyid «Bayatı-Şiraz»ın «Xavərən» şöbəindən «Qatar»a keçəndə nəinki dinləyiciləri, hətta məşhur xanəndələri belə heyran etdi. Çünki «Xavərən»dən «Qatar»a keçmək xanəndədən zil səsdən başqa, həm ustalıq, həm də cəsarət tələb edir. Gənc Seyidini ustalılıqla bir muğamdan başqa bir muğama keçməsi, doğrusu, mənə möcüzə kimi göründü. Seyid tarın son pərdələrindən aşağı enərək, təkrar zəngülələr vuranda, Cabbar əlindəki qavalı kənara qoyub, böyük bir heyranlıq içərisində Seyidə tamaşa edirdi». Seyid dəstgahı qurtarıb ayağa qalxdıqda salondakı tamaşaçılar uzun

zaman gənc xanəndəni alqışladılar. Camaat sakitləşməirdi. Nəhayət, Xan sarayında xidmət etmiş, şəhərdə hörmətli şəxslərdən biri Xanlıq Muxtar iki dəfə göyə güllə atdıqdan sonra tamaşaçılar sakit oldular. Keçəçioğlu Məhəmməd əlini göyə qaldırıb deyir: «İlahi, şükür yaratdıgına!...». Seyidə üçüncü dəfə «Şəkər oğulun şikəstəsi»ni oxudular. Sonra Cabbar Qaryağdıoğlu səhnəyə qalxıb Seyidi bağrına basaraq, gözləri yaşarmış halda dedi: «Camaat! İndi mən ölsəm də, daha qədim yoxdur, çünki məndən sonra Seyid vardır». Sonrakı çıxışlarının birində isə Cabbar Seyidin oxumağından rıqqətlənərək öz qavalını ona bağışlamışdı və onu Şərq musiqisinin incisi adlandırmışdır. Bəlkə də «2-ci xanəndə» adlandırılması bundan irəli gəlir...

O gündən Seyidin şöhrəti artır, onun cazibəli səsinə dinləməyə hamı can atırdı. Əmisi Məşədi Seyidəli Seyidin toylarda oxumasına icazə vermirdi ki, o hələ uşaqdır, Seyid xanəndəlik etməkdən əvvəl, musiqi aləminin sirlərini öyrənməlidir. Ona görə klassik Şərq muğamlarını və xalq musiqisini dərinləndən öyrənmək üçün Seyidəli gənc Seyidi Nəvvabın yanına aparır. Seyid Nəvvabın hücrəsində iki ildən artıq musiqi təhsili alır. 1910-cu ildə Nəvvab gənc Seyidə şənliklərdə, musiqi məclislərində oxumasını məsləhət görür.

Seyid 1911-ci ilədək Şuşada yaşayır. Həmin il Seyid toy məclislərinin birində Məşədi Cəmil Əmirovla tanış olur (Fikrət Əmirovun atası ilə). Məşədi Cəmil onun ifasını bəyənir və özünü Gəncəyə aparır. Ağ gəncəllilərin də sevimlisinə çevrilir. Şəhərin «Tehran» otelində yaşayan xanəndə o qədər məşhurlaşır ki, onu Tiflisə çağırırlar. Və Tiflisə köçərək, 1919-cu ilədək orada yaşayır. O zamanlar Tiflis Qafqazda mədəni həyatın mərkəzi sayılırdı. 22 yaşlı xanəndə bu həyata həvəslə qatılır: teatrlara gedir, tamaşalara-rası fasilələrdə konsertlər verir. Tiflisdə ilk çıxışını «Obşestvennoye sobraniye» klubunda etmişdir.

1912-ci ildə «Molla Nəsrəddin» dərgisinin nəşiri Mirzə Cəlilin, Əlimirzə Nərimanovun, Yusifbəy Tahirovun təşəbbüsü və Seyid Şuşinskiyin şəxsən yaxından köməyi və maddi yardımını ilə Tiflisin azərbaycanlılar yaşayan məhəlləsində - Şeytanbazarda «Auditoriya» adlı klub açılır. Klubun açılışı günü Seyid Şuşinski tarzən Məşədi Zeynalın müşayiəti ilə «Mahur» oxumuşdur. Konsertdə əldə edilən pulun hamısını Seyid kluba vermişdir. Seyid Şuşinski, eyni zamanda, bu klubun nəzdindəki Müsəlman Dram Cəmiyyətinin aktyorlarına da yardım əlini uzadır. Ən maraqlısı da odur ki, İbn-Salam, Əsgər, Sərvər

obrazlarını yaradır və bu rollarına görə pul almaqdan imtina edir. Yenə də yoxsul sənətçilərin xeyrinə...

Mirzə Cəlil 1913-cü ildə aktyor Hacığa Abbasova belə söyləyib: «Hacığa, son 2 ayda jurnalımız çıxmırdı. Yaxşı ki, Seyid Batumdan gəldi və «Molla Nəsrəddin»in pulunu verdi...Dübarə, mənə 200 manat da qızıl pul göndərdi».

Seyid Şuşinski varlı adam olub. Elə Bakı aktyorları da pulsuzlayanda Tiflisə gedər və Ağanın səxavətindən yararlanmışlar. O, paltarı olmayana geyim alır, qarnını doyurar, Bakıya qayıdanda da hər birinə hədiyyə və yolxərci vermiş.

Tiflis məclislərində dövrünün ən dəbdə olan xanəndəsi kimi pul bir yana, Seyidin başına daş-qaş yağdırılmış. Onun oxumağından bayılan gözəllər brilyant üzüklərini çıxarıb Seyidin qavalına atarmışlar. Hətta məclislərdən birində onun başına (gün vurmasın deyə) üstündə rus çarının şəkli olan beşyüzlük əskinaslardan papaq qoyublarmış. Qurban Pirimov Seyid haqqında xatirələrində bu barədə belə yazır: «Seyidlə Şuşanın Mirzələr kəndində toyda idik. Hava isti idi. Seyid oxuyandan sonra üstündə rus çarının şəkli olan bir neçə palazqulaq beş yüzlükdən ona şlyapa düzəldib, papağın əvəzinə başına qoyub dedilər:

- Ağ, hava istidir. Bu kağız şlyapanı qoy ki, sərin olsun»...

O, Qafqaz canişininin «Saray müğənnisi» olmaqla yanaşı, həm də şəxsi restoran, mehmanxana sahibi idi. Hətta «Mercedes» markalı avtomobili vardı. Seyid öz dövrünün varlı xanəndəsi idi.

O vaxtlar Bakının teatr truppaları Tiflisə gastrola gəlmişlər. Belə səfərlərin birində Seyid Azərbaycan səhnəsinin əfsanəsi Hüseyn Ərəblinski ilə tanış olur. Bu tanışlıq dostluğa çevrilir. Həmin dostluqla Tiflisdə gerçəkləşdirilən «Şərq konsertləri»nin təməli qoyulur. Seyid bu konsertlərə frakda çıxarmış. Firudin Şuşinski yazır ki, «Seyid Şuşinski ilk dəfə əynində frak kostyum, ağ ipək köynək, əllərində ağ əlcək, cibində ağ ipək dəsmal, döşündə qızıl medalyon, boynunda qara bant səhnəyə çıxanda tamaşaçıları heyrət bürümüşdü». Hüseyn Ərəblinski Seyidi daha bir «ilk»ə həvəsləndirib: tar və kamançasız, fortepianonun müşayiəti ilə ayaq üstündə «Bayatı-İsfahan» oxumağa!..

Seyid Şuşinski yaradıcılığını milli vokal sənətinin zənginləşməsinə sərf etmişdir. Azərbaycan musiqisinin və xalq mahnılarının təbliği sahəsində Seyid Şuşinskinin xidməti böyükdür. Onun 1933-cü ildə təşkil etdiyi «Şərq musiqi ansamblı» ilə keçmiş SSRİ-nin müxtəlif şəhərlərində verdikləri konsertlər alqışlarla qarşılanmışdır.

Seyid Şuşinski klassik, Şərq və Azərbaycan muğamlarının incəliklərinə dərinlən bələd olan xanəndə idi. Onun gözəl və şaqraq zəngülələri və uzun nəfəsləri dinləyiciləri valeh etmişdir. Üzeyir Hacıbəyov Seyid Şuşinskini nadir və istedadlı xanəndə adlandırmışdır.

Seyid Şuşinski yenilik axtaran sənətkar idi. O, bir çox muğamlara yeni guşələr, xallar, nəfəslər, hətta hissələr əlavə etmişdir. «Rast» və «Kürdü-Şahnaz» muğamlarının «Dilkeş» hissəsini dinləyicilərinə ilk dəfə çatdıran Seyid olmuşdur. Böyük sənətkar həm də bir çox muğamları birləşdirib oxumuşdur, Cabbar Qaryağdı oğlunun yolunu-muğamdan-muğama keçmə (modulyasiya) üsulunu öz yaradıcılığında uğurla tətbiq etmişdir.

Niyazi «Rast», Fikrət Əmirov "Şur" və "Kürd Ovşarı" simfonik muğamlarını yazarkən, Seyid Şuşinskinin məsləhətçi kimi onlara böyük köməyi olmuşdu. Fikrət Əmirov Seyid Şuşinskini xalq musiqimizin çırpınan ürəyi adlandırdı. Seyid Şuşinskinin oxuduğu «Cahargah», «Nəva», «Bayatı-İsfahan», «Humayun», «Rast», «Mahur», «Zabul», «Kürd-şahnaz», «Mirzə Hüseyn seğahı», «Mani», «Arazbari», «Mənsuriyyə» muğamları böyük rəğbətlə qarşılanmışdır. Onun oxuduğu muğamlar içərisində «Cahargah» xüsusi yer tutur.

1963-cü ildə, 74 yaşında onun «Heyratı», «Mani», «Arazbari», muğamlarını zil səslə oxuması hər xanəndəyə nəsim olmayan ustalıqdır.

Seyid Şuşinski yaradıcılığında Hafiz, Füzuli,

Seyid Əzim Şirvani qəzəlləri ilə yanaşı, Cavidin və Sabirin şeirlərinə də müraciət edirdi. O, Sabirin «Millət necə tarac olur-olsun, nə işim var?» satirik şeirini «Zabul» üstündə oxuyub. Hüseyn Caviddən oxuduğu misraları isə «Cahargah» üstündə səsləndirib. Seyid Şuşinski siyasi-ictimai mövzuda şeir və qəzəl oxuyan ilk xanəndə olmuşdur. O, bir sıra mübariz ruhlu mahnılar da oxumuşdur: "Ayl, ey millət", "Mən bir türkəm", "Millət istərsə" və s.

Böyük sənətkarımız Seyid Şuşinskinin Natəvan haqqında xatirəsində qeyd olunur ki, o, şairənin qəzəllərini "Segah" üstündə oxuyarmış. Və ondan bəri, demək olar ki, bu günə kimi tanınmış Azərbaycan xanəndələri şairənin qəzəllərini oxuyub, ilham alırlar.

Seyid Şuşinski, 1926-cı ildə dahi bəstəkar Üzeyir Hacıbəyovun təşəbbüsü ilə Azərbaycan Dövlət Konservatoriyasına dəvət olunur. Cabbar Qaryağdıoğlu və Keçəçioğlu Məhəmməd ilə birlikdə yeni açılmış xanəndəlik sinfində müəllim işləyir.

Seyid Şuşinski Azərbaycan Dövlət Konservatoriyasında müəllimlik etdiyi illərdə (1926-1933) gənc sənətkarların musiqi təhsili ilə yaxından məşğul olmaqla bərabər, həm də Bakının musiqi həyatında da səmərəli fəaliyyət göstərmişdir.

Böyük sənətkar, görkəmli pedaqoq kimi Seyid Şuşinskinin Zülfü Adıgözəlov, Xan Şuşinski, Həqiqət Rzayeva, Əlibaba Məmmədov, İslam Rzayev, Yaqub Məmmədov, Rübabə Muradova və başqalarının xanəndə kimi yetişməsində böyük əməyi olmuşdur.

Repressiyanın şıdırgı çağlarında - 1933-38-ci illərdə Füzuli rayon Dövlət Dram Teatrının bədii rəhbəri vəzifəsində çalışıb. Sonra 1939-1960-cı illərdə M. Maqomayev adına Azərbaycan Dövlət Filarmoniyasında solist olmuş, ömrünün son illərində isə Opera və Balet Teatrında muğam operalarının məsləhətçisi işləmişdir.

Seyid Şuşinski 1965-ci ildə vəfat etmişdir. «Kommunist» qəzeti çap etdiyi nekroloqda yazmışdı: «Qocaman xanəndəmiz, qayğıkeş müəllim, son dərəcə təvazökar bir insan - Seyid Şuşinski vəfat etmişdir. O, ömrünün 60 ilini Azərbaycan musiqi mədəniyyətinin inkişafına həsr etmiş, gözəl səsi ilə xalqımızın sevimli müğənnisi olmuş, Yaxın və Orta Şərqdə şöhrət tapmışdır».

Yetmiş altı yaşında dünyasını dəyişən Seyid Şuşinski Fəxri xiyabanda dəfn olunmuşdur.

Nizami Nikbin

ROMAN NAUDİNŞ: MƏN AZƏRBAYCANLI KÖKLƏRİMLƏ QÜRUR DUYURAM

"Mən azərbaycanlı köklərimlə qürur duyuram". Bu sözləri AzərTAc-ın müxbirinə müsahibəsində Latviyanın yeni təyin olunmuş ətraf mühitin mühafizəsi və regional inkişaf naziri Roman Naudinş demişdir

Roman Naudinşin babası İdris İbrahimov Azərbaycanın Siyəzən şəhərində anadan olmuşdur. Ali təhsilini Latviyada alan İ.İbrahimov orada gələcək həyat yoldaşı ilə tanış olmuş və Latviyada qalıb yaşamışdır. İdris İbrahimovun çoxlu nəvəsi və nəticəsi vardır. Onlara uşaqlıqdan böyüklərə hörmət, zəhmətə məhəbbət hissləri aşılayırlar. R.Naudinşin ulu babası Məmməd İbrahimov molla olub. O, həmvətənlərinin Məkkə ziyarətini təşkil edirmiş. Ulu nənəsi Ağabacı xanım Qubada anadan olub və orada yaşayıb. Naudinşlər nəslini davam etdirmək üçün Roman latış babasının xahişi ilə bu soyadı qəbul etmişdir. Romanın Paris Milli Bankında işləyən bacısı Dina isə İbrahimova soyadını daşıyır.

R.Naudinş demişdir: "Ailəmizin öz gerbi var. Bu gerb ailənin çiçəklənməsinə olan ən işıqlı ümidlərlə yaradılmışdır. Ailəmizin əsas dəyərlərini əks etdirən devizimiz isə belə səslənir: "İşimiz əlimizdə, günəş ürəyimizdədir".

R.Naudinş demişdir: "Azərbaycanlı qanım, inadkarlığım öz biznesimi yaratmağa kömək etmişdir. Axı, azərbaycanlılar böyük diplomatdırlar. Bu keyfiyyət isə uğurlu işgüzar fəaliyyətin əsas amilidir".

R.Naudinş siyasət aləminə biznesdən gəlmişdir. O, floristika aksesuarlarının, qablaşdırma materiallarının istehsalı üzrə müəssisəyə başçılıq edir. Bu müəssisənin məhsulları Almaniyaya bazarının 50 faizini əhatə edir.

Ötən il ilk dəfə Bakıya səfər edən R.Naudinş təəssüratlarını bölüşərək demişdir: "Çox təsirləndim, çox həyəcanlandım. Axı, ilk dəfə öz tarixi Vətənimə, əcdadlarıma torpağına ayaq basırdım. Azərbaycanın paytaxtı çox gözəldir. Məşhur Azərbaycan qonaqpərvərliyi məni və ailəmi valeh etdi. Evə qayıdanda həyat yoldaşım dedi: "Nağıldan gerçəkliyə".

R.Naudinş bildirmişdir ki, Azərbaycan qısa tarixi zaman kəsiyində Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə öz dövlət müstəqilliyini qoruyub saxlaya bilmiş, möhkəmləndirmiş və inkişaf etdirmişdir.

R.Naudinşin sözlərinə görə, bir azərbaycanlı kimi onu da Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həll olunmaması narahat edir. Onun fikrincə, bu münaqişə Azərbaycanın ərazi bütövlüyü çərçivəsində həll olunmalıdır. Latviya naziri

demişdir: "Ezamiyyətlərim zamanı mən həmişə xarici həmkarlarıma artıq 20 ildən çox davam edən bu ədalətsizlikdən danışıram".

R.Naudinş demişdir ki, növbəti dəfə Bakıya artıq ətraf mühitin mühafizəsi və regional inkişaf naziri kimi gələcəkdir: "Bizi su hövzələrinin neft tullantılarından, turş qudrondan təmizlənməsi sahəsində Azərbaycanın təcrübəsi maraqlandırır. Biz regionlarda vergi sisteminin sadələşdirilməsi, paytaxtın hüdudlarından kənarında kiçik və orta biznesin dəstəklənməsi məsələlərini də müzakirə etmək istərdik".

Nazir vurğulamışdır ki, Azərbaycan və Latviya iki dost dövlətdir. Əlaqələrimiz yalnız möhkəmlənir. O demişdir: "Mən səfir Elman Zeynalovun rəhbərliyi ilə Azərbaycanın Latviyadakı səfirliyinin ikitərəfli əlaqələrin genişlənməsi sahəsindəki fəaliyyətini vurğulamaq istərdim".

Valmiyeredə "Araz" Azərbaycan diaspor təşkilatına da başçılıq edən nazir demişdir: "Latviyada təxminən 2 min azərbaycanlı yaşayır. Həmvətənlərimiz öz köklərini unutmadan bu ölkənin milli ənənələrinə ehtiramla yanaşırlar. Onların çoxu Latviyanın potensialının möhkəmlənməsinə öz töhfəsini verir."

R.Naudinş sonda demişdir: "Yəqin ki, mən Avropa ölkəsində azərbaycanlı kökləri olan ilk nazirəm. Mən bunu unutmuram və bununla fəxr edirəm".

Nigar Cəfərli,
AzərTAc-ın xüsusi müxbiri
Riqa
24.04.2014

RUSİYA PREZİDENTİ VƏ BAŞ NAZİRİ İLLİK GƏLİRLƏRİ HAQQINDA BƏYANNAMƏ TƏQDİM EDİBLƏR

Onların mülkiyyətində olan daşınan və daşınmaz əmlaklar da açıqlanıb

Rusiya prezidenti Vladimir Putin 2013-cü ildə 3,672 milyon rubl (təxminən 104 min dollar) qazanıb. Halbuki, bir il qabaq dövlət başçısı 5,79 milyon rubl (təxminən 164 min dollar) qazanmışdı.

Bu barədə Kremlin saytına yerləşdirilmiş bəyannamədə bildirilir. 2011-ci ildə isə Rusiya prezidentinin gəliri 3,7 milyon rubl (təxminən 105 min dollar) olmuşdu.

Prezidentin mülkiyyətində torpaq sahəsi, mənzil, qaraj var. O, mənzildən və qaraj yerindən istifadə edir. Daşınan əmlak sırasında onun QAZ M-21, QAZ M-21-R, "Niva" avtomobilləri və "Skif" avtomobil yedəyi var.

Prezidentin mətbuat katibi Dmitri Peskov Putinin 2012 və 2013-cü illərdəki gəlirlərindəki fərqi izah edib: "2012-ci ildə prezident istifadə etmədiyi

məzuniyyətə görə kompensasiya alıb, bu il isə həmin kompensasiya olmayıb".

2013-cü ildə Rusiyanın baş naziri Dmitri Medvedev 4,259 milyon rubl qazanıb. 2012-ci illə müqayisədə onun gəliri 1,5 milyon rubl azalıb. Bunu onun 2012-ci il mayın 8-dək prezident olması ilə əlaqələndirirlər. Bəyannamədə Dmitri Medvedevin prezident olduğu dövrdə aldığı maaş da nəzərə alınır.

2012-ci ildə Medvedevin gəliri 5,8 milyon rubl olub.

Baş nazirin gəliri ilə bağlı bəyannaməyə əsasən, onun 367,8 kv. metrlik mənzili, 4700 kv.metr torpaq sahəsi, "QAZ-20" və "QAZ-21" markalı iki avtomobili var.

2013-cü ildə baş nazirin xanımı Svetlana Medvedevanın gəliri olmayıb. Onun "Volkswagen Golf" markalı avtomobili var.

Rusiya hökumətinin ən çox gəliri olan üzvü dövlət naziri Mixail Abızovdur. 2013-cü ildə onun gəliri 282,9 milyon rubl olub. Bu isə 2012-ci ildəki gəlirdən 4 dəfə çoxdur.

DÜNYADA İŞSİZLƏRİN SAYI 2013 - CÜ İLDƏ 5 MİLYON NƏFƏR ARTMIŞDIR

Beləliklə də, işsiz insanların sayı təxminən 200 milyon nəfərə çatıb

Bu barədə Beynəlxalq Əmək Təşkilatının hazırladığı "Məşğulluğun global tendensiyaları - 2014" məruzəsində deyilir. Ekspertlərin fikrincə, bu vəziyyətin səbəbi global əmək bazasında yaxşılaşdırmanı təmin etməyi bacarmamış zəif iqtisadi artımdır. Dünyada işsizliyin orta səviyyəsi 2013-cü ildə 6,1 faiz təşkil edib.

